

Carrière moyenne, Enseignanten, Gemeindebeamten, an Employéen neierdengs, déi et deemools nach net gi sinn.

En plus seet d'Gesetz, datt keng Verwaltung beim Stat, awer just beim Stat, vun de Fonctionnaires - dat ass just d'Carrière supérieure, d'Carrière inférieure an d'Carrière moyenne, do zielen d'Employéen net derzou an do zielen d'Gemengen net derzou -, datt a kenger Verwaltung méi wéi zwee Leit daerft genant ginn. An dat ass jo hei, wou mer de Problem hunn. Doduerch, datt vun der CGFP zwee Leit aus dem Enseignement an der Catégorie supérieure genant waren, krut d'APÉSS do dee Posten dunn dee Moment net.

Ech mengen, all Mënsch ass hei d'accord, fir ze soen, datt dat net gerecht ass an datt een esou net ka virgoen. Well d'Tatsaach, datt d'APÉSS dee Posten net kritt huet an d'CGFP dee Posten zousätzlech kritt huet, féiert zweemol zu enger Ongerechtheet, déi net d'Wahlresultat respektéiert. Éischtens ass d'Wahlresultat net respektéiert, well d'APÉSS net vertraued ass an der Chambre professionnelle, an zweetens ass d'Wahlresultat net respektéiert, well eng aner Gewerkschaft ee Sëtz méi kritt wéi deen, deen d'Wieler hir ginn haten.

An eigentlech hätt do scho vill éischter misse reagéiert ginn. Ech wëll drun erënneren, datt an de 70er Joren eng ähnlech Situatioun war mat der Bréifdréieschgewerkschaft an der Carrière inférieure, d'Bréifdréieschgewerkschaft, déi haaptsächlech bei der Post, wéi hiren Numm et seet, aktiv war an och opgrond vum Wahlresultat ëmmer een Delegéierten hat, mä déi Gewielten, déi sinn ni drukomm, well vun der Post schonn erëm eng Kéier zwee CGFPs-Leit gewielt waren, déi méi Stëmme hate wéi si.

Dofir ass d'Bréifdréieschgewerkschaft higaangen a si huet eng Astuce gemaach: Si huet ëmmer aus enger anerer Verwaltung nach ee Kandidat gehat. An och wann dee vun de Bréifdréier dee Leschtgewielte war, ass deen da Member gi vun der Chambre professionnelle - wat och net eng korrekt Wahrnehmung war vum Wielerwëllen an deem Secteur. Also hätt do scho vill éischter misse reagéiert ginn.

Dee Problem huet sech geléist, wéi d'Bréifdréieschgewerkschaft vun der CGFP opgeholl ginn ass. Mä de Problem generell ass awer net geléist.

Elo proposéiert d'Regierung hei eng Léisung, déi menger Meenung no eigentlech keng ass fir den aktuelle Problem! D'Regierung proposéiert, an der Carrière supérieure ze splitten, engersäits fir d'Schoulen, dat heescht, déi Verwaltungen, déi wielen da fir sech, an dann anersäits fir de Rescht vun der Carrière supérieure. D'Schoule wielen der dann zwee an de Rescht vun der Carrière supérieure wéilt een. Dat bleift da beim Total vun dräi, mä si wéile getrennt.

Wat trotzdem als Konsequenz huet, datt een, fir eranzekommen an d'Chambre professionnelle, elo méi en héije Prozentsaz brauch bei zwee an deem Grupp wéi virduen, wou et der dräi waren. Bei engem Nombre électoral konnt ee virdu mat 25% ee kréien, elo brauch een 33% vun de Stëmme. An ech huelen och un, datt eng Rei Leit drop spekuléieren, datt d'APÉSS zwar méi wéi 25% hat, mä net méi wéi 33%. Mä dat ass awer reng spekulativ, well dat, wat sech jo ännert, dat ass, datt de Corps och ännert an elo just d'Enseignanté wielen, also d'Proffe wielen, an d'APÉSS da vläicht op dee Chiffer kennt.

Mä et féiert awer dozou, datt mer hei an engem Trend dra sinn, wéi dat de leschte Samschdag am „Land“ stoung, vu d'Fërderung vu Majorzsystemer, dat heescht, datt een ëmmer méi an heiansdo och elo lues a lues ëmmer muss déi absolut Majoritéit hunn, fir iwwerhaupt nach iergendwou gewielt ze ginn.

En plus ass et haaptsächlech keng Léisung fir déi jëtzege Situatioun. Dat heescht, d'APÉSS bleift dobause laut där Proposition, déi mer hei stëmme. An dat ass eppes, deem mir net kennen zoustëmme. Dat ass eng Pseudoléisung fir e Problem, dee konkret a reell ass an hei net konkret an net reell geléist gëtt!

Ech wollt och dozou nach zwee Wieder soen. Dat éischt, dat ass, wann een un d'Chifferen, un de Proporz ännere geet, da muss een awer d'Gesamtzuel an d'Luucht setzen, well awer d'Gesamtzuel sech geännert huet, well soss strooft een erëm eng Kéier a Kategorie Leit, wou dann och Gewerkschaften, déi elo gewielt ginn, net méi kënnen gewielt ginn, well se dann am Proporz net méi kennen drukommen.

An dee leschte Saz ass deen, datt mer eis souwéisou musse Froe stellen iwwerhaupt iwwert d'demokratesch Gepflogenheeten an

der Fonction publique. Déi Regierung virduen, déi hat emol eng gutt Initiativ geholl. Dat war déi, fir ze soen, mir féieren emol demokratesch Personalverriederwahlen a beim Stat, wou all Statsbeamte seng Delegéiert selwer ka wielen a wou dat net iwwer Associatiounen an esou wider leeft. Si huet dat awer an engem Kompromëss, dee se am Kader vum Gehälteraccord mat der CGFP geschloss huet, erëm ofginn.

An ech stelle mer d'Fro, ob demokratesch Personalverrieder bei de Wahlen - iwwerhaupt e bësse méi Demokratie! - net eng Noutwendegkeet wieren an och eigentlech opgrond vun den OITs-Konventionne virgeschriwwen wieren. An ech mengen, et géif Zäit ginn, datt mer e Schrack an déi Richtung géife maachen an net an déi ëmgedreite Richtung.

Merci.

► **Une voix.** - Très bien!

► **M. le Président.** - Merci och dem Här Turpel. An elo huet d'Wuert de Fonctionnaires-Minister, den Här Dan Kersch.

Prise de position du Gouvernement

► **M. Dan Kersch, Ministre de la Fonction publique et de la Réforme administrative.** - Merci, Här President. Ech wëll vläicht ufänke mat engem grouse Merci un de Rapporteur an un d'Kommissioun fir deen exzellente Rapport, dee mer hei héieren hunn.

Ech mengen, ech gehéieren net zu deene Leit, déi nach eng Kéier dat widerhuelen, wat Der elo grad hei vum Rapporteur en large duergeluecht kritt hutt. Ech mengen, en huet wirklech ganz genau d'Situatioun beschriwwen an och virun allem beschriwwen, firwat dass d'Regierung hei an der Situatioun war, dass huet misse gehandelt ginn.

Ech deelen, an dat wëll ech hei ganz kloer soen, d'Aschätzung vum Här Meyers. Ech mengen, dass dat Uerteel, mat deem mer eis hei mussen ausenansetzen, eng ganz Rei vun anere Problemer opwërft. En huet eng vun de Léisungspisten hei initiéiert. Dat ass déi, fir eng Kéier ganz seriö driwwer ze diskutéieren, ob een net eng Cour de cassation bei der Cour administrative bräicht. Ech sinn der Meenung, dass dat eng vun deenen Iddien ass, déi ee misst weiderverfollegen, och opgrond vun der Problematik, déi mer hei duergeluecht kritt hunn.

Den Här Gusty Graas huet gesot, mir missten de Reflexionsprozess weiderféieren. Ech deelen déi Aschätzung. Och vläicht als Reaktioun op dat, wat den Här Turpel elo zum Schluss gesot huet: Mat deem heite Gesetz sinn net alle guerten d'Diskussionen iwwert de Funktionement vun der Chambre des Fonctionnaires et Employés publics an och net vun deenen anere Beruffschamberen eriwwer. Dat ass ganz richtig. An deen Usproch hate mer hei och guer net.

Mir haten - an dat wëll ech awer zum Zeitpunkt soen, wéini dass dës Regierung reagéiert huet - eng Situatioun virfonnt, déi een u sech ka beschreiwen als e Knuet, deen een huet musse léisen. An ech mengen, dass déi Léisung, déi mer hei fonnt hunn, engersäits gewisen huet, dass dës Regierung gewëllt ass, déi demokratesch Wahlresultater och unzëerkenne, an anersäits awer och gewëllt ass, ze léigiféieren, wann duerch iergendwelch widerspréichlech Aussoen an deenen eenzelne Gesetzestexter déi demokratesch Wahlprozedur riskéiert, net agehalen ze ginn. Dat ass dat, wat mer mat dësem Gesetz maachen an och mat deene Reglementer, déi nokommen, déi mer och nach mussen deementspriedend upassen.

Ech wëll just nach eppes soen iwwert d'Zuel vun deenen eenzelne Carriären, déi an der Chambre vertraude sinn. Ech mengen net, dass d'Zuel vun deene Leit, déi an deenen eenzelne Carriären schaffen, deen eenzege Kritär ass, deen iwwert d'Zuel vun Leit ka bestëmmen, déi herno an der Chambre des Fonctionnaires et Employés publics dra sinn.

Den Här Turpel huet schonn ee Grond ginn, firwat dass dat net kann de Fall sinn, mä ech kann lech awer och nach een anere soen: Wa mer dat géife maachen, da géif dat dozou féieren, dass d'Chambre des Fonctionnaires et Employés publics lues a lues géif zu enger Chambre de l'Enseignement mutéieren. An ech mengen, dass dat weder am Intérêt vun dem Enseignement wär nach am Intérêt vun der gesamter Fonction publique. A virun allem déi Leit aus dem Enseignement halen drop, dass si ee Bestanddeel, ee feste Bestanddeel vun der Fonction publique sinn a bleiwen. An dofir mengen ech net, dass et richtig wär, ëmmer nëmme als eenzege Kritär d'Zuel vun deenen eenzelne Beamten an deenen eenzelne Verwaltungen ze kucken, fir dann d'Representatioun an der Chambre des Fonctionnaires et Employés publics ze bestëmmen.

Dat gesot, nach eng Kéier villmools Merci fir d'Mataarbechter an der Kommissioun, an ech hoffen, dass dese Gesetzesprojet op eng grouss Zoustëmmung an der Chamber kann treffen.

Merci.

► **M. le Président.** - Merci och dem Här Minister. A mir géifen...

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).** - Här President!

► **M. le Président.** - Jo?

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).** - Ech wollt just dem Här Minister nach eng kuerz Fro stellen.

► **M. le Président.** - Wann den Här Minister dermat d'accord ass,...

(Interruption)

...respektiv, wann Dir Parole après ministre frot.

(Interruption)

Neen, eng Fro a Parole après ministre sinn zwou verschide Saachen.

► **M. Dan Kersch, Ministre de la Fonction publique et de la Réforme administrative.** - Ech sinn ëmmer op fir Är Froen.

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).** - Majo, villmools Merci. Ech hu just gesinn, Här Minister, Dir hutt jo selwer an deem Projet de loi gesot, Dir géift déi Zuele kennen, elo 2014, an Dir hutt jo déi Evoluitioun verfollegt. An ech wollt ebe just nach eng Kéier nofroen, fir déi aktuell Zuele gewuer ze ginn. Quitte datt Dir vläicht aner Konklusionen aus deenen Zuelen zitt, wéi ech se géif zéien, mä vu datt Der déi Zuele kennt a se awer net an de Projet de loi geschriwwen hutt, wär et awer interessant, fir ze gesinn, wéi déi effektiv Verhältnisser am Abléck sinn.

Villmools Merci.

► **M. Dan Kersch, Ministre de la Fonction publique et de la Réforme administrative.** - Menge leschten Informatiounen no hu mer 3.200 Leit, déi am Enseignement schaffen an der Carrière supérieure.

► **M. le Président.** - Merci. Domat si mer um Enn vun eiser Diskussioun a mir géifen dann iwwert de Projet de loi 6703 ofstëmme.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 6703 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmmung fänkt un. Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmme. D'Procuratiounen. De Vote ass ofgeschloss.

De Projet de loi 6703 ass mat 55 Jo-Stëmme, géint 5 Nee-Stëmme ugeholl.

Ont voté oui: Mmes Diane Aehm, Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Luc Frieden, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Jean-Claude Juncker (par Mme Nancy Arendt), Aly Kaes, Marc Lies, Paul-Henri Meyers, Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Marcel Oberweis, Gilles Roth, Marco Schank, Marc Spautz (par Mme Octavie Modert), Serge Wilmes, Claude Wiseler et Michel Wolter;

MM. Marc Angel, Frank Arndt, Alex Bodry, Mmes Taina Bofferdin, Tess Burton, M. Yves Cruchten, Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen, Mme Cécile Hemmen et M. Roger Negri;

MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, M. Eugène Berger, Mme Anne Brasseur (par M. André Bauler), M. Lex Delles, Mme Joëlle Elvinger, MM. Gusty Graas, Max Hahn, Alexander Krieps, Edy Mertens et Mme Lydie Polfer;

MM. Claude Adam, Gérard Anzia, Henri Kox, Mmes Josée Lorsché, Viviane Loschetter et M. Roberto Traversini.

Ont voté non: MM. Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding;

MM. Justin Turpel et Serge Urbany.

Ass d'Chamber bereet, d'Dispens vum zweete Vote ze ginn?

(Assentiment)

Merci. Dann ass dat esou décidéiert.

Mir kommen dann zu dem leschte Punkt vun eisem Ordre du jour. Dat ass den Ofännerungsvorschlag vun eisem Chambersreglement, an et geet do ëm den Deontologiescode fir d'Deputéiert. D'Riedezäit ass nom Modell 1 festgeluecht. An d'Wuert huet direkt de Rapporteur, den Här Alex Bodry.

10. 6691 - Proposition de modification du Règlement de la Chambre des Députés portant introduction d'un Code de conduite des députés

luxembourgeois en matière d'intérêts financiers et de conflits d'intérêts

Rapport de la Commission du Règlement

► **M. Alex Bodry (LSAP), rapporteur.** - Här President, Dir Dammen an Dir Hären, mat dëser Ofännerung vun eisem Chambersreglement begi mer eis, wéi vill aner Parlamentarier och, op de Wee, fir en zesammenhängenden Text ze ginn, wou d'Verhaltensregele festgeluecht gi fir d'Deputéiert, wéi se hir Fonction sollen ausféieren.

Dat ass Neiland fir d'Lëtzebuurger Chamber, well mer bis elo an eisem Reglement nëmme verschidden eenzel Bestëmmungen haten, nottamment d'Deklaratioun, déi d'Deputéiert ofginn. Mä fir de Rescht feelt et eigentlech un engem zesammenhängenden Text. Dee gi mer eis heimadder. Mir maachen dat net à la vavite, mä nodeems mer eis intensiv mat där Problematik do befaasst hunn.

Ausléiser fir deen neien Effort, fir sech esou e Verhaltenskodex ze ginn, war eng Resolutioun, déi, mengen ech, eestëmmeg vun der Chamber ugeholl gi war den 13. Oktober 2011 am Zesammenhang mat der sougenannter Affär Léiweng/Wickreng, wou gefrot gi war vun der Chamber, dass fir d'Deputéiert, fir d'Ministren, mä awer och op lokalem Plang, fir déi lokal Responsabel, fir d'Fonctionnaire sollte Verhaltensregeln, deontologesch Verhaltensregele festgeluecht ginn.

Et ass normal, dass e Parlament sech selwer déi Regele gëtt. Et ass net un der Regierung, fir dem Parlament esou ethesch Regeln ze ginn, mä dat kann nëmme d'Parlament selwer maachen. Dat maache mer haut iwwert déi Ofännerung vun eisem eegene Chambersreglement, wat jo op der Grondlag vun der Verfassung geholl gëtt an domadder och e staarken Effekt eigentlech huet.

D'Virarbechte vun deem heiten Text ginn eigentlech op d'Enn vum Joer 2011, 2012 zréck, wou mer deemools an der Institutionskommissioun versicht hunn, eis schlauzemaachen, wat dee beschte Wee wär, dee mer sollte goen. An nodeems mer sämtlech auslännesch Texter gekuckt hu vun eisen Nopeschlänner an deenen eenzelne Parlamentarier, hu mer schlussendlech, an dat war, géif ech souguer soen, Eestëmmegkeet sengerzäit, d'Optioun geholl, eis ze orientéieren un dem Text, dee fir d'Europaparlamentarier gëllt. Aus zwou Iwwerleeungen: éischtens well et e relativ rezenten Deontologietext war, dee sech e Parlament ginn hat, an zweetens och doduerjer, well de Prinzipp da respektéiert gëtt, dass Lëtzebuurger Parlamentarier, ob se am Europaparlament sinn oder ob se Member vun dëser Chamber sinn, deeneselwechte Regeln ënnerworf sinn.

Mir hunn dat diskutéiert an engem internen Aarbechtsgrupp, deen d'Kommissioun agesat hat, deen zesammegesat war aus den Häre Meyers, Braz a Bodry an der Madame Polfer. A mir hu sengerzäit ufanks Mäerz 2013 en Text provisoroesch festgehale gehat, deen och éffentlech virgestallt ginn ass, an et sollt ofgewart gi bis zu där Bewäertung vum GRECO, dat heescht also vun deem Zesummenschloss vun de State vum Conseil de l'Europe, déi sech verschwuer hunn dem Kampf géint d'Korruptioun, bis de GRECO also eng Bewertungsmisioun fir Lëtzebuerg ofgeschloss hätt, wou an dësem Bewertungszyklus vun 2013 grad déi Fro vun der Korruptioun vun de Parlamentarier a vun de Magistraten den Haaptpunkt war.

De GRECO huet am Juni 2013 seng Aarbechten ofgeschloss. Entre-temps ass och dee Rapport iwwer Lëtzebuerg public. An am Februar dëst Joer hu mer d'Aarbechten dann erëm opgeholl an der Institutionskommissioun. An déi Aarbechte si weideregerecht ginn un d'Reglementsmissioun, an Dir hutt also elo e Rapport virleie respektiv och zënter gëschter oder de Moien nach e Rapport complémentaire.

D'Ausrichtung bleift, dass mer eng Rei vu Regeln androen an eist Reglement vun der Chamber, déi sech also op sämtlech Deputéiert applizéieren a wou mer Neiland fir Lëtzebuerg beschreiden. Neiland an deem Sënn, dass mer éischtmoleg op d'Fro vun Interessekonflikt aginn, dass mer dorop aginn, och d'Fro ze regelen, wéi ee mat Kaddoen an aneren Avantagen ëmzegoen huet, respektiv wéi och d'Fro soll geregelt ginn, wat d'Iwwerhuelen duerch Drëtter vu Reeskäschen a Logementskäschen vun Deputéierten ugeet.

Iwwer all déi Froe sinn et bis elo eigentlech zu Lëtzebuerg keng festgeschriwwen Regele ginn. Ethik gëtt et selbstverständlech och ouni Texter. An ech denken, dass och déi ethesch Regeln, och wa se net niddergeschriwwen sinn, hei vun all Mënsch respektéiert ginn. Mä heiansdo

ass et awer och gutt, fir Texter ze hunn, op déi ee sech kann definitiv beruffen.

Ech wëll och soen, dass mer jo och net ouni gesetzlech Bestëmmunge sinn. Dat, wat mer eis hei ginn, dat sinn ethesch Regeln, dat si Verhalensregeln, déi mer eis selwer eigentlech als Parlamentarier operleeren, déi awer näischt mam Strofrecht ze dinn hunn. D'Strofrecht fonctionnéiert nientendelees dem heiten Text, fonctionnéiert schonn haut och. A wa mer eis déi Regeln net géife ginn, ass selbstverständlech en Deputéierten, deen iwwert d'rout Linnen trëppelt, och strofrechtleche Verfolgungen ausgesat an dee muss d'Konsequenze fir säin ondelikat Verhale selbstverständlech droen.

Ech wëllt nach eng Kéier erënneren un all déi Texter, déi mer do an eise Juristes Arsenal hunn. Dat sinn haaptsächlech d'Artikelen 215 bis 249 vum Code pénal, wou et em Korruptioun geet, aktiv a passiv Korruptioun, wou et em Trafic d'influence geet, wou et em d'Prise illégale d'intérêts geet. Alles dat si Punkten, déi mer zënter 2001 hei zu Lëtzebuerg nei geregelt hunn an déi sech och spezifesch op politesch Mandatsträger applizéieren, also och op d'Deputéiert, an déi selbstverständlech och haut scho kënnen Uwendung fannen.

Hei kommen, iwwert dee Verhalenskodex, zousätzlech deontologesch Regeln derbäi, déi net strofrechtlech geahndet ginn, wann et zu Verstéiss kënn, mä déi disziplinaresch kënnen sanktionéiert ginn iwwert déi Sanktiounen, déi mer spezifesch och hei an deem heiten Text agebaut hunn.

Dat fir den Iwwerbléck vun där ganzer Situatioun ze ginn. A selbstverständlech gëllt och fir d'Chamber den Artikel 23 vum Code d'instruction criminelle, dee jo seet, dass, wann ee Kenntnis kritt vu Faiten, déi kéinten e Crime oder en Delikt duerstellen, dann ass ee gehalen, dat dem zoustännege Procureur ze mellen. Dat gëllt natierlech och fir d'Chamber. Wann d'Chamber hei Kenntnis kritt vun esou engem Feelverhalen, dat kéint e Strohvergehen duerstellen, dann ass och d'Chamber als Institution gehalen, dat un de Parquet ze mellen. Dat gëtt ausdrécklech nach eng Kéier an eise Code de déontologie - déi Regel do - och widerholl, mä déi spillt eigentlech och schonn haut opgrond vun eise Code d'instruction criminelle.

Also, diesen Text ass u sech kee Gesetz, mä et ass awer méi wéi eng einfach Absichtserklärung. Et ass e Regelwierk, wat mer eis ginn, mat enger Rei vun och Prinzipien, an déi mer eis ze halen hunn, wéi mer eis Missioun sollen ausfüllen, mat enger Rei vun Interdiktiounen, déi och an Zukunft hei ze gellen hunn. An deen, dee sech net drun hält, dee setzt sech hei disziplinaresch Sanktiounen duerch d'Chamber aus.

Wat ass elo an deem Verhalenskodex virgesinn?

Ech hu gesot, allgemeng Prinzipien, wat d'Ausübung vum Deputéiertemandat ugeet, déi iwwert den Artikel 50 vun der Verfassung erausginn, dee jo seet, dass d'Chamber d'Land representéiert, an deen och seet, dass u sech en Deputéierte muss am allgemengen Intérêt, am Intérêt vum Land handelen, also ipso facto net därerf reng a sengem perséinlechen Intérêt handelen.

Wat dee Prinzip am Konkreten heescht, dat versiche mer iwwert deen heite Verhalenskodex dann och am Detail ëmzesetzen: Den Deputéierte muss mat Integrität, Eierlecheet an Transparenz seng Aarbechten a seng Missiounen hei maachen. An e muss ganz kloer allgemengen Interessen de Virrang gi viru perséinlechen, privaten Interessen, déi e kann hunn.

Nei ass d'Notioun vum Interessenkonflikt. Interessenkonflikt besteet dann, wann u sech e perséinlechen Intérêt vun engem Deputéierten an Opposition steet zum allgemengen Intérêt, deen en ze verrieden huet. Esou Situatiounen kann et ginn, well d'Deputéiert och e professionnell Liewen hunn, u sech eng Vergaangenheet hunn, an do kënnen sech, zumindest virtuell, Interessenkonflikter stellen. Mir versichen eis hei Regeln ze ginn, wéi een da mat esou enger Situatioun ëmgeet.

D'Grondregel ass, dass dat ëmmer eng Egeverantwortung ass vum Deputéierten, wéi en domadder ëmgeet. Hien huet jo als Eenzegen all Elementer, fir kënnen anzuschätzen, wéi konfliktuell déi dote Situatioun ass. En anere kann dat net a senger Plaz maachen. Et ass also un him, fir d'Initiativ ze huelen. A wann e mengt, e wär an esou enger Situatioun an e kéint net doraus erauskommen oder e wéisst net, wéi e soll mat där Situatioun do ëmgoen, dann huet e sech un de President vun der Chamber ze wenne respektiv un en neit Gremium ze wenne.

Dat ass e konsultatiivt Gremium, dat ass dee Comité consultatif fir de Code de conduite vun den Deputéierten, deen natierlech onofhängeg ass, deen aus dräi Leit zesummegeesat ass, vun deenen een ee soll sinn, deen Deontolog ass, en aneren, deen u sech Jurist ass, an eng drëtt Persoun, déi eigentlech soll d'Chamber vu banne kennen. Dat kéint also e fréieren Deputéierte sinn.

Mir hunn awer ausdrécklech do net d'Optioun vum Europaparlament zrëckbehalen, wou et bei hinnen Europaparlamentarier selwer sinn, déi iwwer aner Europaparlamentarier befragen. Mir hu gemengt, dass dat kee gudd System wär an dass een, wann ee wëllt wierklech e System hunn, dee sech och, mengen ech, vu bausen als neutral presentéiert, da sollt op eng extern zesummegeesate Kommissioun zrëckgräifen, fir hei den Deputéierten ze begleede bei sengem Verhalen, déi gläichzäiteg awer och natierlech herno eng Roll ze spillen huet. Wann et sollt zu engem Disziplinarverfahren kommen am Kader vum Chambersreglement, ass u sech och dee Comité virgestallt, fir en Avis ze ginn iwwert déi Situatioun, déi eventuell dann e Versteuuss zu deem heite Kodex kéint duerstellen.

Nei an deem Ganzen ass och, an dat hu mer gemaach opgrond vun deene Remarquen, déi de GRECO gemaach huet - do hu mer eng Rei vu Modifikatiounen nach um éischte Virprojet virgeholl -, de Lobbying. De Lobbying ass eppes, wat ee kaum ermëfent bei eis am Chambersreglement. Et gëtt ee Moment ugeschwat an de Kommissiounsaarbechten: Wa Leit vu bausse kommen, muss dat u sech autoriséiert ginn. Mä mir hunn also gemengt, dass do eng Lacune sécherlech besteet an eise aktuellen Text.

A wann och bei eis de Lobbying sécherlech zu Lëtzebuerg am Parlament aner Ausmoossen huet, sech an enger anerer Form mécht, wéi dat a grouse Parlamentarier wéi dem Europaparlament oder vun anere Länner de Fall ass, mengen ech dach, dass et déi Situatioun gëtt. A mir hu versicht, eis hei eng Regel ze ginn, fir haaptsächlech Transparenz an dee ganze System eranzebréngen.

Et ass a priori näischt Verwerfliches, wann Interessengruppen - dat ka jo ganz vill sinn, do geet et net nëmme dem d'grouss Wirtschaft, do geet et och em d'Gewerkschaften, et geet em d'Associations professionnelles, et geet also em all Gruppement, dee gewëssen Intérëten, sektoriell Intérëten ze verrieden huet -, wann déi a Kontakt triede mat Deputéierten, do ass eigentlech näischt Verwerfliches derbäi. Déi brénge jo och en Know-how an eng Informatioun mat eran, déi ee brauch.

Par contre, wann déi natierlech déi dote Kontakter mësbrauchten, fir eleng an hirem Intérêt eng gewëssen Orientéierung an Texter, Gesetzestexter eranzekriegen - well dat ass d'Haaptufgab vun deser Chamber, Gesetzestexter ze diskutéieren an ze stëmmen -, dann ass dat eng aner Saach. An da muss een do e Rigel virschuppen an da muss ee sech eng Rei vu Virsichtsmaassname ginn, déi mer hei probéiert hunn anzubauen.

De Prinzip ass, dass, wann déi Interessengruppen invitéiert ginn, dat dann offiziell geschitt. Wa se wëlle Kontakt ophuele mat de Fraktiounen, mat enzelnen Deputéierten, huet dat ausserhalb vum Chambersgebei ze geschéien. A wann en Deputéierten an deem Kontext oder an engem anere wierklech abordéiert ginn ass vun enger drëtter Persoun, déi sech als Interessvertreder ze erkenne ginn huet, fir Afloss ze huelen op en Text, dann ass den Deputéierten an Zukunft gehalen, dat an der Kommissioun ze mellen. Den Deputéierten huet dat ze mellen. Da gëtt dat aktéiert am Protokoll respektiv kann dat souguer am Rapport dann aktéiert ginn. Och dat muss näischt Béises sinn, wat do geschitt. Mä et geet einfach drëms, fir Transparenz eranzebréngen.

A wann Afloss sinn op Aarbechten, da soll een dat no bausse weisen, dass en Afloss war. Dat heescht net, dass net och kënnen gutt Argumenter vu bausse geliwwert ginn, mä da weess awer jiddwereen, wéi d'Situatioun war. Et gëtt näischt méi verstoppt. Dat ass d'Grondphilosophie eigentlech vun där dote Regel, wat de Lobbying ugeet.

Dann d'Kaddoen. Fir d'Kaddoe gëllt d'Regel, dass déi am Prinzip verbuede sinn. Datselwech gëllt u sech fir d'Iwwerhuele vu Rees- an Openthaltskäschtchen vun Drëtten. Verbuede si se natierlech, wann et Kaddoe sinn, déi sech un en Deputéierte riichten als Deputéierten. Ech mengen, déi privat, familiär Kaddoen därerf selbstverständlech och en Deputéierten, wéi all Stierflechen, nach hunn. Ech gesinn hei, ville Leit fällt hei e Stee vum Häerz.

(Hilarité)

Dat ass selbstverständlech.

Och do ginn d'cadeaux de courtoisie toleréiert bis zu enger Valeur vun 150 Euro. Doriwwer eraus ass et absolut verbueden. Eng aner Rege-

lung gëllt natierlech a béide Fäll, wann et sech em offiziell Kaddoe respektiv em Déplacement handelt, déi en offizielle Charakter hunn. Do sinn da verschidden Exceptiounen hei am Text virgesinn.

E lescht Wuert wëll ech nach zu de Sanktiounen soen. D'Sanktiounen hu mer ausgebaut. Do waren der net vill virgesinn an eise Chambersreglement, well d'Reglement vun der Chamber eigentlech opgebaut ass op Uerdnungsstrofen. Wann ee sech hei - wat emol heiansdo virkëent, net oft - derniewentbehëlt, da kann de President do gewëssen..., e Blâme haaptsächlech ausschwätzen.

(Interruptions)

Mir hunn also dat Arsenal vu Strofen, Disziplinarstrofen, étouffiert, eng licht Strof agefouert, dat ass den Avertissement, an dann u sech nach eng Kéier aner Strofen, notament fir gewësse Fonctiounen auszeüben, fir Kommissionsmember ze sinn, fir do zäitlech kënnen eng Begrenzung anzeféieren.

Wat nei ass, net vum Prinzip hier, mä an der Envergure, dat ass déi Déclaration d'intérêts financiers, déi en Deputéierten elo muss ausfüllen, déi och schonn intern fir vill Diskussiounen hei am Haus gesuergt huet, déi och net wäerte mat deem Vote hei eriwwer sinn, mä wou also elo an Zukunft u sech och, dat ass nei, éischens déi Lëscht vun deem, wat ee muss deklaréieren, méi grouss ass, zweetens een allerdéngs och eng Indikatioun muss ginn, wéi vill Revenu een aus deenen eenzelnen Aktivitéiten erauszitt.

Zwar net de präzise Chiffer - mä keen ass verhënnert, dee präzise Chiffer unzeginn -, mä am Prinzip soll een dat bei „Catégories“ ugin, wou mer da véier verschidde Kategorien ugin hunn, wou een also muss eng Indikatioun ginn, wéi grouss eigentlech dee Revenu ass, deen een aus eenzelnen Aktivitéiten, nieft där vun Deputéierten, dann och hei eranzitt.

Do gi mer also vill méi wäit. Dat Ganzt ass selbstverständlech och public. Et ass ëmmer erëm de Prinzip vun der Transparenz, dee mer probéieren, an dee ganze System hei eranzebréngen.

Voilà, dat ass dat, wat ech wollt soen. Zum Schluss vläicht, ech mengen, et huet ee festgestallt, och an den Diskussiounen, déi ee féiert: Deenen enge geet deen heiten Text vläicht schonn e bëssen ze wäit, anere geet en net wäit genuch. Dat hei war awer deen Text, vun deem mer gemengt hunn, dass mer e relativ breede Konsens kéinten drop opbauen.

Et ass sécherlech net der Weisheit letzter Schluss. Mir wäerte sécherlech mussen nach Adaptatiounen maachen, wa mer gesinn, wéi an der Praxis deen heiten Text sech wäert ëmsetze loosser. Mir kriegen et enn des Joers, ufanks nächst Joer wahrscheinlech erëm eng Kéier eng Reaktioun vum GRECO, well hien eis u sech 18 Méint Zäit ginn hat, fir kënnen ze reagieren. An da muss een nach eng Kéier déi Diskussioun onopgereegt, frësch féieren.

Fir een, dee sech als ganz jonken Deputéierten emol scho fréi, vläicht ze fréi, fir déi glesene Deputéiert agesat hat, ass et eng gewësse Satisfaktioun, dass mer eis wierklech en éischt zesammenhängend Regelwierk ginn an deem heiten. An ech géif och, wéi gesot, den Accord vu menger Fraktioun zu deem heiten Text mat abréngen.

Ech wëll zum Schluss, Här President, just nach eppes virliesen, well jo awer och enzel Leit deen heiten Text kritisieren. Deen ass sécherlech och net perfekt op eenzelne Punkten, ass awer, mengen ech, als éischte Versuch sécherlech valabel.

Fir ze soen, dass awer déi Leit, déi eis bewäert hunn, déi et also vu bausse gekuckt hunn, déi den éischte Projet virleien haten - a mir hunn deen eigentlech nach ausgeweit, mir sinn am Fong nach méi wäit gaangen, wéi mer ganz am Ufank wollt goen, opgrond vun deene Remarquen, déi de GRECO gemaach huet -, dass déi u sech awer eng positiv Aschätzung vun eise éischte Projet vun engem Code de déontologie haten, wollt ech dat just zitieren aus dem Rapport GRECO vum Juni 2013. Et ass de Punkt 29:

«Ce code, une fois qu'il sera adopté, comblera des lacunes importantes non seulement en matière de règles de conduite générale visant à prévenir la corruption, mais aussi sur la gestion des cadeaux et des conflits d'intérêts, avec notamment la mise en place d'un dispositif de supervision et de conseil. L'équipe d'évaluation ne peut qu'encourager l'adoption finale de ce texte.»

Merci!

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. le Président.** - Merci dem Rapporteur, deen duerch groussen Engagement, mengen ech, och deen heite Projet à bon port bruecht

huet, zesumme mat senge Kolleegen aus de Kommissiounen. An da géif ech direkt engem vun hinnen, dem Här Paul-Henri Meyers, d'Wuert ginn.

Här Meyers, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale

► **M. Paul-Henri Meyers (CSV).** - Merci, Här President. Här President, Dir Dammen an Dir Hären, wéi ech mer Iwwerleeunge gemaach hunn, hunn ech eigentlech déiselwech Iwwerleeunge gemaach wéi de Rapporteur. Ech ka mer dofir eng ganz Rei vun Appréciatiounen iwwert deen Text hei erspueren. An ech soen och dem Rapporteur villmools Merci fir déi Aarbecht, déi e mat der Kommissioun zesumme geleescht huet, an och fir déi Geduld, déi en opbruecht huet, besonnesch an deene leschte Méint, fir en ausgeglachenen, vun allen akzeptierten Text och ze fannen.

De Rapporteur huet et scho gesot, dass den Ausléiser déi Resolutioun vun der Chamber war vum 13. Oktober 2011, déi eigentlech vill méi wäit gaangen ass wéi dat, wat mer haut maachen. Well déi Resolutioun huet vun der Chamber gefrot, e Code de déontologie auszuschaffen net nëmme fir d'Deputéiert, mä och fir d'Membere vun der Regierung, fir d'Gemengepolitiker a fir d'ëffentlech Beamten.

D'Institutionskommissioun, déi mat där Aufgab chargéiert ginn ass, huet och direkt duerno hir Aarbecht opgeholl a si huet eigentlech ganz am Ufank dräi Entscheedunge getraff, wou de Rapporteur och schonn drop agaangen ass.

Dat ass fir d'Éischt emol: Si huet eng ausféierlech Dokumentatioun zesummegeestallt iwwert d'Codes de déontologie vun de Länner aus der Europäescher Unioun, wou och eis Nopeschlänner, d'Belsch, Frankräich an Däitschland, derbäi waren, an natierlech och de Code de conduite vun Europaparlament. Déi Dokumentatioun ass de Membere vun der Institutionskommissioun, awer och deenen eenzelnen an der Chamber vertruedene Parteien zougestallt ginn.

Eng zweet Décisioun war et, fir e Questionnaire auszuschaffen. Dee Questionnaire ass och ausgeschafft ginn, en ass approuvéiert ginn am Januar 2012. En ass de Membere vun der Institutionskommissioun an och de Parteien zougestallt ginn. Dee Questionnaire war vläicht ze perfekt. Dee war ausgeschafft gi vun der Sekretärin vun der Kommissioun, déi ech a mengem Merci och hei wëllt mat aschleissen. Mir hunn do bei de Partie missen nohaken, fir dann eenegermoossen Antworten ze kriegen, fir ze wëssen, a wéi eng Richtung dass d'Kommissioun hir Aarbechte sollt entwéckelen.

An dann huet awer d'Kommissioun eng drëtt Décisioun geholl, dat ass déi, fir d'Membere vun der Regierung ze héieren an ze kucken, wéi si sech dozou géife stellen, well dee Code jo och d'Regierungsmembere sollt aschleissen. Mir waren eis bewosst, dass, wa mer ee Code géife maache fir déi ganz Fonction publique, dass dat net géif duergoe mat engem Reglement, mä dass een da misst e Gesetz maachen, wat natierlech dann iwwergräifend all Institutionen, a vläicht net nëmme déi, déi énuméiert waren an der Resolutioun, ëmfaasst hätt. Do war nämlech och da Rieds vun aneren Institutionen, notament vum Conseil d'État.

D'Regierung huet eis matgedeelt, dass si un hirem eegene Code de déontologie géif schaffen an dass dee kurzfristeg kéint fäerdegestallt ginn. Ech maachen och drop opmierksam, dass déi al Regierung schonn hir Aarbechten ofgeschloss hat an dass dee Code, deen ausgeschafft ginn ass vun der viregter Regierung, och enner Form vun engem Arrêté ministériel am Februar vun diesem Joer am Mémorial publizéiert ginn ass.

D'Regierung huet eis och drop opmierksam gemaach, dass si wëllt fir d'ëffentlech Beamten e eegenen Text maachen, dee gegebenenfalls aneschtens misst ausgesi wéi dee fir d'Politiker. A mir hunn och e Code a Form vun engem Reglement grand-ducal virgeluecht kritt, deen an de groussen Zich - an eiser Meinung no net ausräichend genuch - déi Regele vun engem Code de conduite fir d'Beamte festgehalten huet.

Dat huet dozou gefouert, dass d'Kommissioun dorophin déi Orientéierung vun der Resolutioun e weineg geännert huet a selwer nëmme de Code de déontologie vun der Chamber ausgeschafft huet an net méi op engem méi allgemenge Code fir d'ëffentlech Fonction am Allgemenge geschafft huet. Dat huet eis Aarbecht erlichtert, well mer, nodeem mer och déi Dokumentatiounen, déi mer kritt haten, gekuckt haten, zur Meinung komm waren, dass déi einfachst Léisung déi wär, fir an d'Richtung ze goe vun dem Code de conduite vum Europaparlament an och deen als Virlag ze benotzen.

De Rapporteur huet schonn e puer Grënn genannt, et ginn och nach anerer. Ech maachen och hei drop opmierksam, dass dee Code de

conduite vum Europaparlament e relativ iwwersichtlechen, einfache Code ass mat wéineg Artikelen, nëmmen néng Artikelen. Wat alderdengs de GRECO, wéi mer eisen Text presentéiert hunn, e bësse beanstant huet: mir géifen ëmmer e bësslechen einfach hei räsionéieren. Mä wann een et komplizéiert mécht, gëtt et net méi einfach. Dofir hu mer gemengt, et sollt een et einfach halen an dofir huet de Code de déontologie vum Europaparlament eis als eng gutt Virlag gedéngt.

Ech muss och soen, dass d'Definitiou iwwert den Interessekonflikt, esou wéi et am Code vum Europaparlament drasteet, wéi do den Interessekonflikt definéiert ass, déi bescht war. Well déi aner Texter, déi mer gekuckt hunn, ware relativ komplizéiert, an et huet ee sech à la fin du compte gefrot: Wat ass dann en Interessekonflikt?

Wann een den Text vum Europaparlament liest, da gesäit een, dass dat eng einfach Definitiou ass, well se engersäits eng kéier positiv an eng kéier negativ definéiert gëtt a well se och seef, dass an deene Froen, wou Décisiounen geholl ginn, wou ganz vill Leit drënnerfalen, wann d'Deputéiert déi stëmmen, keen Interessekonflikt do ass, well dat jo am Intérêt général ass an net am Intérêt vun den Deputéierten, och wa se vum esou enger Regelung profitéieren kënnen.

Dann, mengen ech, ass et och esou, dass do-uerch, dass dat eng einfach Virlag war, och méi séier konnt geschaff ginn an dass mer an e puer Méint en éischten Text, en éischte Projet vun eise Code de déontologie konnte virleeden.

De wichtege Facteur bei der AUSAARBECHTUNG, huet de Rapporteur och scho gesot, war den Avis, wann ech esou ka soen, oder d'Meenung vum Groupe d'États contre la corruption vum Conseil de l'Europe, dem GRECO. De GRECO hat sech virgeholl, fir enzel Länner, ënner ane-rem och Lëtzebuerg, ze examinéieren. An en huet gefrot, fir mat der Chamber, mat der Institutiounskommissioun zesummenzekommen. Dat war virgesi fir déi éischt Woch am Oktober 2012.

Mir hunn dofir gläich am Ufank vum Joer drop higeschafft, fir de Code als Projet virleien ze hunn, fir och dem GRECO deen Text kënnen ze iwwerreechen. An ech mengen, dat war eng gutt Approche, well dee GRECO jo och gesinn huet, dass mer géife seriö d'ru schaffen, a well en och gesinn huet, a wéi eng Richtung dass mer géife goen, esou dass déi fënnf Recommandatiounen, déi e gemaach huet, eigentlech an där grousser Zuel och konnten agehale ginn.

Et war contrairement zu dem Rapport, dee gemaach ginn ass iwwert d'Parteifinanzéierung, e moderéierte Rapport, dee mer och konnten zum groussen Deel unhuelen. An ech mengen, mir kënnen dervun ausgoen, dass bei der Evaluatioun, déi de GRECO um Enn vun dësem Joer wäert maachen, de Code, esou wéi en elo virläit, och an hiren Aen eng gewësse Genugtuung wäert fannen.

Mir hunn nämlech, dat kann een och soen, vun deene Recommandatiounen se quasiment alleguer ugeholl, bis op eng, déi sech mat der Verëffentlechung vun dem Patrimoine, awer och vun de Scholde vun dem Deputéierten a senger Familljemembere ofgëtt.

An ech mengen, mir hunn och, jo, mir hunn och valabel Grënn gehat, fir dat net ze akzeptéieren. Well hei touchéiere mer net nëmmen de ganze Privatberäich vun dem Deputéierten, mä och vum senger Familljemembere. An et hätt ee sech missen d'Fro stellen, ob hei net och elementar - elementar! - Rechter, wéi se an internationaler Konventionen an och an der Verfassung iwwert d'Privatliewen an de Schutz vum Privatlieuwe stinn, violéiert wäere ginn. Wa mer gesinn, wat elo enzel Arrêtée vum Europäesche Gericht bréngen, mengen ech, war dat do eng Décisioun, déi richtig war.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ech mengen net brauchen op déi enzel Dispositiounen méi anzegoen. Ech géif just mengen, wat de Conflit d'intérêts ugeet, wou sech vill Situatoune kënnen stellen, do, mengen ech, muss een am Laf vun der Zäit gesinn, wat fir Fall dass sech presentéieren. An da muss ee kucken, fir dee Comité consultatif ze befaassen, fir dass mer och an där doter Fro, wann ech esou ka soen, eng gewësse Jurisprudenz oder Beispiller kréien, no deene mer eis kënnen orientéieren.

Dann eng Fro, déi ëmmer erëm gestallt gëtt, dat ass déi: Kënnen dann - an där sinn der jo vill hei an deem Gremium - Buergermeeschtere u Sitzungen deelhuele, wou et iwwer hir Gemeng geet, zum Beispill bei der Fusioun? An och fir Rapporteur ze ginn? Ech mengen, do ass kee Problem. Well do geet et net ëm de Privatintérêt, esou wéi en definéiert gëtt, mä et geet ëm den allgemengen Intérêt entweder vum Stat oder vun der Gemeng.

Do gesinn ech kee Problem, dass en Deputéierten un deene Sitzungen deelhält, well e kritt jo kee perséinlechen Avantage do derbäi. Or, hei geet et ëm de perséinlechen Avantage. A

moins dass an engem Text géif stoen, de Buergermeeschter hätt nach en extrae Privileeg. Dat wär natierlech eng aner Fro. Bis elo hunn ech keen esou en Text gesinn. Dofir, mengen ech, kann een déi Fro ganz kloer beäntweren, dass de Buergermeeschter un deene Sitzungen, un deenen Débates kann deelhuele an dass och nâischt dergéint schwätzt, fir dass hie Rapporteur vun esou engem Projet ka ginn.

Bei de Kaddoe si mer der Recommandatioun vum GRECO suivéiert, fir ze soen, am Prinzip si se net erlaabt. Ech géif och mengen - de Bureau kritt zwar d'Méiglechkeeten, fir dat ze preziséieren -, et sollt ee bei där allgemenger Décisioun bleiwen an net ze vill Ausnahmebestimmungen do virgesinn, fir net herno deen allgemenge Prinzip dann och nach ofzeschwächen.

Eng kleng Remarque zum Artikel 4 iwwert d'Déclaration d'intérêts financiers. Do hunn ech mer d'Fro gestallt: Déi Revenuen, déi een ugëtt, déi si jo net beim Index 100. Si si beim jëtzege Index, huelen ech un. Dat do ass eng Fro, déi huet sech beim Europaparlament net gestallt, mengen ech, well net all Länner och den Index hunn. Dat sinn d'Revenue vun deem Moment. An dann ass d'Fro: Sinn dat Revenuen bruts imposables oder net? Ech mengen, do wär et gutt, wann de Bureau géif eng allgemeng Direktiv erausginn, fir ze soen, dass all Deputéierten do seng Déklaratioun nom selwechte Modell mécht - wat da wierklech do gemengt ass. Ech mengen, dat ass eng Aufgab, déi de Bureau kéint iwwerhuele.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, de Code de conduite, iwwert dee mer haut ofstëmmen, ass keen Definitivum. Mir mussen kucken, wéi dee sech entwéckelt. Mir mussen och haaptsächlech gesinn am Laf vun der Zäit, wat fir eng Froen dass sech stellen. An ech géif mengen, d'Chamber géif gutt drun doen, fir all Joer vläicht e kleng Rapport ze maachen iwwert d'Situatioun, wéi se sech am Laf vun deem Joer entwéckelt huet.

Dat kann utile si fir all Deputéierten. Dat kann och erméiglechen, dass een enzel Situatiounen vun Explikatioun, vu Beispiller kann zesummenstellen, esou wéi dat iwwereng an anere Parla-menter geschitt. Ech verweisen do op de Rapport, deen all Joer den Deontolog vun der Assemblée nationale mécht. Mir hunn dee Rapport vun 2013 kritt vun der Madame Noëlle Le-noir. An deen ausféierleche Rapport iwwer vill Säite bréngt ganz vill Beispiller. An en deene Beispiller kann ee sech och, mengen ech, orientéieren, wa mir eis Décisiounen hei iwwer eise Code de conduite huelen. An da kann een natierlech och eventuell an esou engem Rapport...

► **M. le Président.** - Jo?

► **M. Alex Bodry (LSAP), rapporteur.** - Jo, ech wollt just soen, dass de Rapport virgesinn ass. An eise Text ass virgesinn, dass de Comité consultatif all Joers e Rapport mécht.

► **M. Paul-Henri Meyers (CSV).** - Jo, okay. Da muss en natierlech och verëffentlecht ginn an e muss natierlech jiddwerengem zougängelech gemaach ginn. Entschëllegt, Här Rapporteur. Dir kennt den Text nach besser wéi ech.

► **M. Gast Gibéryen (ADR).** - An dat wëllt eppes heeschen.

(Hilarité)

► **M. Paul-Henri Meyers (CSV).** - Här President, den Text, esou wéi mer en haut stëmmen, dréit enger ganzer Rei vu Recommandatiounen, notamment deene vum GRECO, enger ganzer Rei vu Fuerderungen, och Erwaardunge vu ville Rechnung, déi am Laf vun deene leschte Méint an deene leschte Joren ëmmer erëm dee Code de conduite gefuerdert hunn.

Den Text kann awer och, mengen ech, ugeholl gi vun all deenen, déi skeptesch waren, well d'Erweiterung vun deene Regeln, déi mer bis elo hunn, dréit derzou bäi, dass am Intérêt vum Parlament méi Transparenz erakënnt. An et ass besser, et huet ee kloer Regeln, un déi ee sech kann halen, wéi dass een à tout moment erëm muss froen: Leien ech richtig oder leien ech falsch? Wa kloer Regeln do sinn, sinn et déiselwech fir jiddwieren, a jiddwieren weess och, u wat e sech ze halen huet.

An deem Sënn fannen ech deen ausgeglache-nen Text, deen haut virläit, korrekt. An ech géif och soen, dass d'CSV deen Text wäert stëmmen.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. le Président.** - Merci och dem Paul-Henri Meyers. Den nächste Riedner ass den Här Eugène Berger.

► **M. Eugène Berger (DP).** - Merci, Här President. Dir Dammen an Dir Hären, wéi ech mer gëschter Owend Notë geholl hu fir haut fir meng Interventioun, dunn hunn ech geduecht: „Wat kéints de eigentlech fir deng Interventioun do als Titel driwwerschreien?“ An dunn ass mer op eemol agefall, ech kéint dat eigentlech mat deem Wuert „Vertrauen“ iwwerschreien.

An och mat dem Constat, dass op där anerer Sait d'Vetrauen an d'Politik, an d'Politiker, an eis Institutionen déi lescht Joren déi eng oder aner kéier staark an d'Wackele komm ass.

Dat huet seng Ursachen. Ech denken do u verschiddenen Dossieren, déi sécherlech derzou bäigedroen hunn, dass d'Vetrauen an d'Politik an de leschte Jore respektiv d'Perceptioun vun der Politik gelidden hunn. Ech denken do zum Beispill un den Dossier Wickreng/Léiweng, dee jo och den Ausléiser praktesch war vun där De-batt, déi mer och haut hei hunn, well deemoos eng Resolutioun geholl ginn ass.

Well deemoos an deem Dossier konnt ee sech Froe stellen zum Beispill iwwer politesch Engagementer, déi geholl gi waren. Wéinstens vun der Prozedur hier konnt een déi a Fro stellen. Et si sech och deemoos Froe gestallt ginn iwwer Relatiounen tëscht Politiker an zum Beispill Promoteuren.

Ech denken un eng SREL-Affär, wou d'Kontroll iwwert de Geheimdengscht zäitweis abhande komm war a wou och Politiker sech net wollten hirer Verantwortung stellen. Ech denken un d'Bommeleëeräffär, wou och déi eng oder aner kéier net ëmmer e gutt Licht op d'Politik an d'Politiker dobäi erauskomm ass. Ech kéint och nach aner Dossierer nennen. Mä dat waren eng Rei Virfäll hei zu Lëtzebuerg, wou eigentlech d'Vetrauen an d'Grondfeste vun den Institutionen, an d'Politik, an déi enzel Politiker ganz staark gelidden huet.

Mir kennen natierlech och d'Konsequenzen. Mir haten an der Zwëschenzäit dann och Neiwahlen. Mä et ass eigentlech duerfir un eis all, fir déi néideg Konklusiounen ze zéien, a virun allem och un de Politiker, an dat si mir jo heibannen, dass mir kucken, dass mer all Dag dru schaffen, fir dat Vertraue bei de Leit erëmzegewannen a fir dass mer och am Bléck, an den Ae vun de Leit propper do stinn.

Eng vun deenen Äntwerten op dee Vertrauens-verloscht, dass ass deen Deontologiekodex, dee mer haut hei wäerte stëmmen. Et dierf awer net eleng dat sinn. Et mussen och natierlech eng ganz Rei aner Saache sinn, aner Elementer, fir dat Vertrauen erëmzegewannen: Dat mussen déi si vun der Transparenz vun eiser Aarbecht, déi mer maachen, vun där politescher Aarbecht.

An ech mengen, dat ass jo och dat, wat sech d'Koalitioun op de Fändel geschriwwen huet: fir dass déi politesch Aarbecht ganz transparent ass. Ech mengen, dat ass dat, wat wichtig ass, wa mer eis en Deontologiekodex haut ginn, dass mer e kloert Zeechen no bausse setzen. Mir hunn nâischt ze verstoppen an eiser Aarbecht, wat vu Relevanz ass an eiser politescher Aarbecht, an ebe besonnesch mat dem Bléck op déi Froen, ob mer am Dénkscht vum Intérêt général sinn, oder, wat d'Leit sech dann heiansdo froen, ob mer nëmmen eis Aarbecht maachen am Intérêt vu Lobbyen oder am Intérêt vu soss engem.

Ech mengen, dass ass eigentlech och déi Notiou vum Conflit d'intérêts, déi hei am Vierdergrond steet. Mir mussen also kucken, alles ze maachen, fir dat ze évitéieren, dass ee sech ka Froe stellen, ob do e Conflit d'intérêts virläit oder net.

Wat eis awer och wichtig war bei deem Deontologiekodex fir d'Deputéiert, dat ass, dass mer en Equiliber fannen tëscht der Transparenz an op där anerer Sait awer och dem Schutz vun der Privatsphär vun den Deputéierten. Et muss een awer och soen, dass den Deputéierten natierlech e glesene Politiker soll sinn, dass en awer och iergendwou a sengem Liewen heiansdo och nach Privatmënsch ass an dass een dat awer och muss respektéieren.

Mir hunn eis bei där Aarbecht vill inspiréiert am Ausland a gekuckt: Wéi ass et an der Belsch, wéi ass et an Däitschland, wéi ass et a Frankräich? Mir hu beim Europäesche Parlament dee Kodex gekuckt. Mir hunn och Recommandatiounen vum GRECO gekuckt, nogelauschtert. A mir hunn eis da schlussendlech op dee Modell vum Europäesche Parlament géeneegt.

Dat ass och gutt esou, dat ass richtig esou. Deen ass ganz komplett. En ass och streng a mengen Aen. A virun allem och, fir dass awer eng Kohärenz do ass tëscht den - ech soen emol - Lëtzebuerg Deputéierten: Mir hunn Deputéiert hei am nationale Parlament, mir hunn awer och Deputéiert, déi am Europaparlament sinn. An et wier sécherlech och kee gutt Zeechen no bausse gewiescht, wann eis lëtzebuergesch Europadeputéiert engem anere Kodex géifen ënnerleie wéi mir hei an eise nationale Parlament. Et ass also gutt, dass déi zwee Regimer also praktesch identesch sinn.

Ech ginn elo net an d'Detailer vun deenen eenzelnen Artikelen an. Dat huet de Rapporteur, den Alex Bodry, gemaach. Ech wéilt him och hei nach eng kéier e Merci soe fir säin ausféierleche mëndlechen an och schrëftleche Bericht respektiv säin Engagement an all deenen Aarbechten, en Engagement, dat also och scho vu ganz laang hier hierréiert, ouni elo mussen an d'Archive kucken ze goen.

Ech mengen, e puer Akzenter kann een hei er-virsträiche bei deem Code de déontologie. Dat ass eigentlech och d'Preventioun, déi hei am Vierdergrond steet. Mir kréien e Comité consultatif, deen eigentlech kann hëllef an Virfeld, Interessekonflikter ze vermeiden. Dat heescht, wou ee sech also kann e Rotschlo gi loossen, fir ze wëssen: Ass dat do eppes, wat awer kann duerchgoe respektiv wat am Aklang ass mat deenen Aufgaben, mat deene Flichten, déi den Deputéierten huet?

En anert Element vun deem Code ass dat, dass den Émgang mat Lobbyist muss effentlech an transparent sinn. Dat heescht also net, dass dat komplett verbueden ass. Mir hunn all Dag domat ze dinn, och wa mer u Gesetzesprojete schaffen, wou Interessegruppen de Rapporteur oder aner Deputéiert uschwätzen. An dat muss awer och nach an Zukunft méiglech sinn, well dat och en Deel vun der Aarbecht ass, wou een en Échange d'idées huet, ouni direkt mussen awer dann e Lobbyist ze sinn. Dat ass och am Text kloer geregelt, dass dat also och weiderhi méiglech ass, mä eben, dass do einfach muss Transparenz gellen.

Dann hu mer natierlech d'Deklaratioun vun deenen eenzelnen Akommes vum Deputéierten, dass dat also och elo ausgebaut gëtt, wou en all Indemnitéite muss uginn, déi mat senger Aarbecht, awer och doriwwer eraus, ze dinn hunn.

Och hei vläicht eng Remarque: Mir hunn do och, mengen ech, e gudd Kompromëss fonnt, dee sech eben ulehnt un dee vum Europaparlament. An an eisen Ae wier et och net gutt gewiescht, méi wäit ze goe wéi dat, wat elo an dem Text steet. Ech denken do zum Beispill un e franséische Modell fir déi franséisch Ministeren. Do fannen ech, dass dat wierklech vläicht ze wäit geet, dass dat wierklech an d'Privatsphär vun de Leit erageet. Déi mussen dann uginn an hirer Deklaratioun, wéi vill Véloen, wéi vill Wäschmaschinnen an ech weess net wat nach, Frigoen, se am Keller stoen hunn, wat fir eng Schold se hunn, an esou weider.

Do kann ee sech wierklech froen, wéi wäit dat soll goen. An do ass wierklech och de Risiko vum Voyeurismus, deen een huet, dass d'Leit herno virun allem dat interesséiert, net méi déi politesch Aarbecht, mä dass se nach just mam Fanger op ee weisen a soen: En huet awer do-heem och nach vläicht en Oldsmobile am Keller stoen. An dat dierf dann eigentlech net méi erlaabt sinn. Dat gëtt da schlecht ugesinn.

Et war jo och déi Iddi - an ech hu gesinn, et ass och eng Motioun, déi scho verdeelt ginn ass, vun deene Lénken -, fir dass dat eigentlech och soll op d'Familljemembere ausgedehnt ginn. Do si mir strikt dergéint aus deenen Ursachen, déi ech elo scho genannt hunn.

► **M. Serge Urbany (déi Lénk).** - Ech mengen, Dir hutt eis Motioun awer da falsch gelies, Här Berger.

► **M. le Président.** - Ech mengen, esou eng Motioun hunn ech net kritt.

► **M. Eugène Berger (DP).** - Et ass eng Motioun verdeelt ginn, wou op alle Fall Rieds ass, wou och vun de Familljemembere Rieds geet.

► **Une voix.** - „Membres du Gouvernement“.

► **M. le Président.** - Neen, d'„Membres du Gouvernement“.

► **M. Eugène Berger (DP).** - Neen, ech schwätzen elo net vun de Regierungsmembere. Ech schwätze vun där Motioun, wou hei awer dovunner Rieds gaangen ass, dass een op alle Fall dat soll... Dir kënt dann herno Prezisiounen ginn, mä dann, egal...

► **M. Serge Urbany (déi Lénk).** - Dat ass net eis. Dat ass dann awer net eis, Här Berger.

► **M. Eugène Berger (DP).** - Egal, dat gëtt mer...

► **M. Serge Urbany (déi Lénk).** - Ech wëll dat awer direkt richtigstellen. Mir hu souguer de Contraire gesot an der Kommissioun.

► **M. Eugène Berger (DP).** - Här President, mä egal! Da gëtt mer dat awer d'Geleehheet, fir awer och ze soen, dass mir op alle Fall Problemer dermat hätte respektiv dergéint wieren, dass ënner iergendenger Form géifen déi Deklaratiounen ausgedehnt ginn op d'Familljemembere, dass och déi missten hir Verhältnisser, wat se géife verdéngen oder wat se géife besetzen, deklaréieren. Och déi Familljemembere hunn eng Privatsphär, an dat ass eigentlech net relevant fir d'Transparenz vum eenzelnen Deputéierten.

Et kéim jo och nach derbäi, dass jo eng Rei Leit hautdesdaags net bestuet, net gepacst sinn an awer Relatiounen hunn, e Partner hunn, an esou weider, an déi géifen dann automatesch

do net considéiert ginn. Dat heescht, do wier och dann eng Inégalité de traitement. Einfach fir eng kéier kloer ze ënnersträchen, dass mir domadder Problemer hätten an dat net kéinten akzeptéieren, wann dat géif dohinner ausgezehnt ginn.

Wéi gesot, do ass einfach de Risiko vum Voyeurismus. Ech ka mer och virstellen, dass dat d'Leit wäert interesséieren, wann dat bis um Site vun der Chamber wäert stoen, dass et do virun allem d'Leit wäert interesséieren, wat deen een an deen anere verdéngt, a se vläicht manner wäert interesséieren, dass d'Leit da gesinn, dass dat eigentlech en Zeeche vun Transparenz a Kloerheet ass.

An deem Kodex sinn och Sanktiounen virgesinn. Dat ass dann, wann den Deputéierte géint de Code géif verstoussen. Dat geet vum Avertissement, Blâme, bis dass et kéint ausgeschloss ginn aus Kommissiounssitzungen. Ech mengen, do huet een dann alles komplett: vu Berodung iwwer kloer Kritäre bis, wann ee sech net drun hält, eben dann zu Sanktiounen. Dat ergëtt also e Ganzt.

Ech mengen, hei kann een ënner dem Stréch soen, dëst Regelwierk gëtt dem Deputéierte kloer Richtlinnen, wat deontologesch korrekt ass, gëtt em och eng Hëllefstellung, wann en net sécher ass. An e kann also doduerjer och vermeiden, dass en an Interessekonflikter kënnt. Dat kann een am Virfeld maachen. Et ass also e wichtige Schrëtt a Richtung Transparenz an effentlech Kontroll.

Mä ech hat ugefaange mam Vertrauen an d'Institutiounen, an d'Politiker, an d'Politik. Da muss een och drun denken, dass net nëmmen eleng d'Deputéiert Politiker sinn oder politesch aktiv sinn. Dat heescht, et muss een also och nieft deem Kodex, dee mer eis - den Deputéierten - ginn, natierlech och déi aner Saach, déi aner Politiker am Bléck behalen. Och d'Regierung huet elo anonncéiert, dass se en neie Kodex fir d'Ministere wëllt, dass se wäert dee vun der vieregter Regierung iwwerschaffen. Och dat, mengen ech, ass wichteg.

Mir hu jo gesinn elo, bei der Annonce vum Départ vum Finanzminister op d'Finanzplaz London, wat dat erëm fir Diskussiounen ausgeléist huet. Ech wëll dat net kommentéieren. Ech wëll just soen, dass et iwwerzeegt sinn, wéi ech de Luc Frieden kennen, dass hien dat dohanne wäert mat Loyalitéit par rapport zur Lëtzebuerg Finanzplaz maachen.

Mä einfach fir ze évitieren an Zukunft, dass een esou Diskussiounen huet, ass et wichteg, dass och fir d'Regierungsmemberen e kloer Kodex do ass, un deen ee sech kann halen. Dat sinn dann och d'Leitplanken, kéint ee soen, fir déi Regierungsmemberen, fir dass si och do selwer geschützt ginn an dass se och kloer kënne dann dobausse soen, dass se en ordre sinn. Dat ass also e Kodex fir d'Regierungsmemberen.

Zu engem gewëssenen Deel kann een och soen, d'Statsbeamte gehéieren och zu den Acteuren vun der Regierung, an och do wier et gutt, wann ee sech géif an Zukunft kloer Regele ginn. Och do, fir an déi rezent Vergaangenheet ze kucken, hate mer eng Rei Diskussiounen hei am Land iwwert den Départ vun zwee Fonctionnaires aus dem Finanzministère, déi eng Rei Froen opgeworf hunn, déi nach net all geléist sinn. Also do ass d'Noutwendegkeet och, fir kenne Solutiounen ze fannen.

Mir brauchen deen Triptyque: en Deontologiekodex fir d'Deputéiert, d'Ministeren, d'Statsbeamten.

Mä ech hu gesot virun, d'Vertrauen an d'Politik oder Leit, déi politesch Décideure sinn, muss hiergestallt ginn. Et ginn nach aner Leit, déi och op eng gewëssen Aart a Weis hei zu Lëtzebuerg Politik maachen oder Décideure sinn.

D'Fro ass zum Beispill opkomm: Wéi ass et mat de Gewerkschaftler? Et wier natierlech och vläicht interessant ze wëssen, vu wem, firwat se bezuelt ginn, wéi héich hir Paie vläicht sinn. Do kann een op där anerer Säit awer soen, do ass kee Conflit d'intérêts. Mir wëssen, dass dat Lobbyiste sinn, dass déi fir déi eng oder fir déi aner Intérete stinn, dass also do sech d'Fro vläicht manner stellt.

Awer d'Fro kéint sech och beim Statsrot stellen. De Statsrot ass och an deem ganze politeschen Décisionsprozess mat implizéiert. E gëtt Avisen of, an och do stellt sech déi berechtigt Fro, ob een net och do misst en Deontologiekodex hu respektiv eng gewëssen Transparenz an eng Informatioun iwwert déi Leit, déi am Statsrot do Avisen ofginn.

Voilà, Här President, als Konklusioun kann ech soen: Den Deontologiekodex fir d'Deputéiert schafft Transparenz a kloer Regeln. Dat ass op där enger Säit gutt fir den Image vun der Politik. Dat wäert doduerjer dozou bäidroen, dass

d'Vertraue bei de Leit hoffentlech erëm méi grouss gëtt an d'Politik an an d'Politiker. An op där anerer Säit schützt och dee Kodex deen eenzelne Politiker, well deen also elo kloer Regeln huet a ka soen: Voilà, ech hunn näischt Schlechtes an der Ofsicht gehat an ech hu mech genau och un dee gehalten.

Ech fannen, dass ass och elo, ier mer an d'Sommerpaus ginn, e gudden Ofschloss, dass mer eis also net nëmmen da gutt Virsätz an der Theorie huelen, mä dass mer hei och wierklech Neel mat Käpp gemaach hunn an och déi gutt Virsätz kënne dann direkt bei der Rentrée émsetzen. An deem Sënn ass et also e gudden Ofschloss, an natierlech ginn ech och hei den Accord vu menger Fraktioun.

Merci.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. le Président.** - Merci och dem Här Berger. D'Wuert huet den Här Claude Adam.

► **M. Claude Adam (déi gréng).** - Merci, Här President. Am „Lëtzebuerg Wort“ vun haut si mer gelueft ginn, déi gréng géife sech scho jorelaang fir d'Transparenz an der Politik asetzen. Dat si mer eigentlech och net gewinnt, a mir ginn normalerweis och net nëmme gelueft am „Wort“, an duerfir kënnt dann och direkt de Saz hannendrun, ee gréngen Deputéierte misst dann haut en „Drahtseilakt“ maachen, well mer eis en Deontologiekodex fir d'Deputéiert ginn.

déi gréng gesinn dass awer anescht. De Fait, dass mer eis haut endlech e Kodex ginn, ass eppes, wat déi gréng frou mécht an ass ënner anerem och d'Resultat vun der Aarbecht vum Deputéierte Félix Braz, deem ech hei och wëll Merci soe fir seng vill a gutt Aarbecht. An ech hänge gär direkt en zweete Merci drun: e grouse Merci un den Alex Bodry, dee roueg a souverän déi Aarbecht, déi eng laang Virgeschicht huet, déi och am Exposé des motifs steet, zu engem gudden Enn bruecht huet. Et war dem Alex Bodry och wichteg, Konsens do ze sichen an ze fannen, wou et nëmme méiglech war.

Bis haut ware mir virun allem un dee schéinen a wichtige Saz an eiser Verfassung gebonnen: «Les députés votent sans en référer à leurs commettants et ne peuvent avoir en vue que les intérêts (...) du Grand-Duché.»

Déi eenzeg Verflichtung a puncto Transparenz war den Artikel 167 aus eisem Chambersreglement, an deem mer 2003 e Regëster agefouert haten, an deen eng Rei Informatiounen iwwert d'berufflech Aktivitéite vun allen Deputéierten ageschriwwen ginn. An dese Regëster gouf 2011 iwwerschafft.

Mir hunn als Gréng oft bedauert, dass d'Relatiounen tëschent der Politik an dem Business als niewesächlech betruecht gi sinn an dass net genuch Interessi op méiglech Interessekonflikter gericht wier. Mir haten an de leschte Joren eng ganz Rei Verbindunge vu Politiker mat Investisseuren, Promoteuren oder grouse Konzernern festgestallt. Mir haten awer ni e kloer Verhalenskodex a keng transparent Regeln. Domat hate mer näischt an der Hand, fir dem Risiko vu Verontreuung virzebeugen oder dem méigleche perséinleche Profit vun Einzelnen eppes entgéintzesetzen.

Mir haten e gewëssene Flou artistique, an dass ass schlecht. Duerfir si mer frou, dass mer haut endlech e verbindleche Schrëtt a Richtung Transparenz maachen. Mir sinn eis bewusst, dass d'Politik Verbindungen zu der Wirtschaft brauch. Et geet also net drëm, fir Verbindungen tëschent Politik a Wirtschaft ze verhënnern, mä fir fir kloer Verhältnisser ze suergen an Transparenz ze schafen.

Schonn de 6. März 2013, wéi déi gréng nach net an der Regierung waren, hate mir an engem Pressecommuniqué matgedeeelt, dass mir den Entworf vun deem parlamentareschen Deontologiekodex géife begreissen, dass mer géifen zu deem Text, dee sech wäitméiglechst un deem vum Europaparlament orientéiert, stoen.

Eisen Avant-projet vum Deontologiekodex - den Här Bodry huet et gesot, an net nëmmen hien - fir d'Parlament ass vun den Experte vum GRECO gecheckt ginn a mir hunn déi verschide Recommandatiounen vum GRECO an der Kommissioun vun den Institutiounen diskutéiert an esou wäit, wéi et eis sënnvoll geschéngt huet, och an eist Reglement iwwerhol.

Wat steet dann elo an deem Code de déontologie fir Deputéiert? Ech wëll et vläicht net ganz soen, mä eng Rei Punkte si mer awer trotzdem esou wichteg, dass ech se nach eng kéier wëll hei soen, obschonn et eventuell eng Widerhuelung ass vun deem, wat meng Virriedner gesot hunn.

Fir d'Éischt geet et, an dass huet de Paul-Henri Meyers et opgeworf, em d'Definitioun vum Conflit d'intérêts. Hei hu mer logescherweis déi Definitioun vum Europaparlament zrëckbe-

len. Logescherweis, well mer eis eben um Europaparlament orientéiert hunn, an och, an dass gesinn och grad wéi den Här Meyers, well et eng gutt Definitioun ass.

Mir schwätze vun engem Interessekonflikt, wa Privatinteresse sech den Interesse vun der Allgemengheet opposéieren a riskéieren, dem Interesse vun der Allgemengheet am Wee ze stoen. Mir schwätzen net vun engem Conflit d'intérêts, wann den Deputéierten en Avantage huet, just well en eben och e Bierger vun dem Land ass oder zu enger bestëmmter Grupp gehéiert. Dat ass och gutt esou. D'Beispill vun de Gemengenaffären ass zitéiert ginn. Et kann een och nach aner Beispiller bréngen. Wann all Statsbeamten heibannen net dierft matschwätzen, wa mer eng Reform vum Statsbeamtestatut maachen, dann hätte mer jo net méi genuch Leit, fir esou e Gesetz ze stëmmen.

► **M. Gast Gibéryen (ADR).** - Dat géif awer eng gutt Reform ginn.

(Hilarité)

► **M. Claude Adam (déi gréng).** - Ech hoffen, dass kënnt dann och an de Rapport.

Bei eis ass et üblech, dass e Politiker, deen zum Beispill aus dem Educatiounsberäich kënnt, och an der Chamber ënner anerem den Dossier Educatioun betreit. Dass ass net nëmme gutt, an ech hunn och alt schon emol Parlamentarier am Ausland, notamment am schwedesche Parlament, begéint, déi gesot hunn, bei hinne wier et éischer d'Regel, dass e gewielte Verriedner net géif an deem Beräich weiderschaffen, an deem e virun am Berufsliewe stoung. Déi Regelung huet bestëmmt hire Charme, ass awer op Lëtzebuerg kaum ze applizéieren. Mir missten dann nach vill méi kompetent Mataarbechter hunn. Ech mengen, mir kënne eis et net leeschten, dass all Deputéierten emol fir d'Éischt eng kéier déi Dossieren ofgeholl kritt, wou en eppes dovun kennt.

Wann en Deputéierte feststellt, dass e perséinlechen Intérêt d'Ausübe vum Mandat ka beaflossen, da muss hien alles maachen, fir dee Conflit d'intérêts ze behuelen. Ass dat net méiglech, informéiert en de President vun der Chamber. E kann och den Avis vum Comité consultatif froen. Den Deputéierte mécht säi Conflit d'intérêts public, mëndlech oder schrëftlech un de President, ier e sech an der Plénière oder a soss engem Chambersorgan äussert. E Conflit d'intérêts heescht also net automatesch, dass een net um Vote dierf deel huelen. Déi Méiglechkeet bleift awer och bestoen.

Spéitstens 30 Deeg no der Vereedegung respektiv 30 Deeg no all Changement vun der finanzieller Situatioun mécht all Deputéierten eng Deklaratioun vu senger finanziellen Interessen. Dass ass dat, wat mer bis haut am Artikel 167 vum Chambersreglement stoen haten, just maache mer dat elo méi komplett an ausféierlech.

Wat kënnt do drastoen? Ma all professionell Aktivitéit bis dräi Joer virun der Vereedegung, Memberschaften a Conseils d'administration vun Entrepreneuren, Organisatiounen, Associatiounen oder allen aneren Organismen mat engem juristeschen Statut, also och net bezuelt Memberschaften - och dass ass eng nei an eege Kategorie -, all Indemnitéit am Kader vun engem anere politeschen Mandat, all regelméisseg rémunéiert Aktivitéit, déi parallel zum Deputéiertemandat gemaach gëtt, sief se indépendant oder salarié, spezial Pensiounen, Traitement d'attente, okkasionell bezuelten Aktivitéiten, déi méi wéi 5.000 Euro am Joer abrénge, Participatiounen an enger Entreprise oder Partenariat, insofern se kënne d'Politik beaflossen, oder wann den Deputéierten e signifikanten Afloss op d'Affäre vun deem Organismus huet, all finanzielle Soutien, personnel oder matériel, deen en Deputéierten en plus zu deene vun der Chamber zur Verfügung gestellte Moyene kritt.

Fir all Kategorie ginn d'Revenuen uginn an Tranché vu 5.000 bis 10.000 Euro an esou weider, bis iwwer 100.000 Euro d'Joer. Dass ass alles um Chamberssite effentlech an dass kann een do consultéieren, an dass ass an eisen Aen net näischt! Dem Deputéierte seng Revenue gi public gemaach, dass kenne mer ënner enger ähnlecher Form bei der Fonctioun publique. Am Privatsecteur gëtt et dat net.

Dozou ass dann och ze soen, dass d'Deputéiertemandat kee Vollzäitmandat ass. Déi meescht vun eis heibannen hunn nach eng aner Beschäftegung. Et gëtt ganz vill Gemengepolitiker heibannen, et gëtt awer och nach eng Rei Fräiberuffler. Doranner ënnerscheet sech zum Beispill den Deputéierte vum Regierungsmember. De Regierungsmember huet e Vollzäitmandat. Vill Kolleegen heibanne gi gutt mat hire verschidene Mandater eens. Ech denken un déi vill Députés-maires, déi zwar heiansdo liicht gehetzt sinn, awer am Allgemengen zefridde sinn.

(Interruption)

Den aktuelle Wahlsystem begënschtet d'Bäibehale vum Duebelmandat. Do sinn nach eng Rei Diskussiounen ze féieren, bis mer op e Konsens kommen, fir dass ze änneren.

Net iwwerhol hu mer d'Recommandatioun vum GRECO, dass d'Informatiounen iwwert de finanzielle Volet missten nach méi ausgedehnt ginn, dass zum Beispill Donnéeën iwwert den Actif financier oder iwwert d'Schulde vun engem Deputéierte missten ugefouert ginn. Dass soll et jo och ginn.

An de GRECO huet souguer gemengt, dass kéint dann och op dee ganze Patrimoine an op d'Famillememberen an de Conjoint ausgedehnt ginn. Mir sinn der Meenung, dass de Patrimoine an engem sengem Famil'ënner anerem och privat sinn an dass d'Privatsphäre vun all Mënsch schützenswäert ass, och wann de Mënsch Deputéierten ass. Och eis Famillememberen hu Rechter. Mäi Brudder kann net derfir, dass ech Politik maachen; meng Fra, déi am Private schafft, wëllt net, dass hir Pai public gemaach gëtt. Wann et Verdachtsmomenter gëtt géint e Politiker, da muss de Procureur aktiv ginn.

De GRECO mengt, déi Donnéeën iwwert de Patrimoine vun engem Politiker a senger Famil' kéinte jo hannerluecht ginn, missten awer net onbedéngt public gemaach ginn. Mir mengen, dass mer dat zurzäit net solle maachen. Mir mengen, dass de Risque, dass esou Donnéeën méssbraucht ginn, méi grouss ass wéi de Gewënn, dee mer hunn, wa mer des Donnéeën hannerleeën.

Mir kënne eis natierlech virstellen - an ech sinn och frou, dass meng Virriedner dat gesot hunn -, dass dat net éiweg esou bleiwe muss. Esou en Deontologiekodex gëtt jo net a Stee gemeesselt. Mir wäerten do am Laf vun der Zäit schon nach mussen Upassunge maachen.

Wa mer eng kéier riskéieren - wat ech eis net wënschen -, Zoustänn ze kréie wéi a verschidene osteuropäesche Länner, wou e System vun Oligarchie mat hire Familjeclanen d'Politik dominéieren, da mussen mer op d'Recommandatiounen vum GRECO zrëckkommen. Mä hoffentlech ännert eis Gesellschaft éischer an eng aner Richtung, an eng positiv: A Schweden kann een all Steiererklärung vun all Bierger akucken; an da brauche mer keng speziell Regele méi an deem Beräich fir Parlamentarier. Am Moment kenne mer mat där Regelung, wéi se am Code steet, zefridde sinn.

Et steet dann och iwwert de Lobbying an eisem Reglement: Kontakter mat Représentanten aus dem effentlechen oder private Liewen dierfe just am Kader vun der Chamberskommissioun stattfannen. Falls des Kontakter kënne e Projet de loi oder lafend Diskussioun beaflossen, da muss den Deputéierten dat an der Kommissioun soe respektiv am Rapport écrit festhalen.

Et steet näischt dran iwwer Kontakter mat Lobbyisten ausserhalb vun der Chamber. Wat ass da mat Entrevuen ausserhalb? Misst een déi net och systematesch public maachen?

Mir maachen dat jo och heiansdo. Wann et eis an de Krom passt, da maache mer e Communiqué de presse. Perséinlech hunn ech och nach ëmmer nëmmen emol éischer op där anerer Säit Bedenke gehat, fir Communiqués de presse ze maachen, awer net bei eis. Esou transparent funktionéiere mer.

Mir haten och an der Kommissioun doriwuer diskutéiert, waren dann awer der Meenung, dass et ongesond wier, wa mer géife probéieren, déi Kontakter, déi mer mat der Baussewelt hunn, nach méi staark ze regléieren. Et muss méiglech bleiwen, mat Leit ze schwätzen, ouni virgeworf ze kréien, dass ee mat Leit schwätzt. Kontakter mat de Verrieder vun alle Gesellschaftssparte si fir de Politiker iwwerlieweswichtig. Dass soll an aller Transparenz an no Regele geschéien. Dass soll awer net onméiglech gemaach ginn.

Iwwert d'Kaddoen ass schnell gesot: Méi wéi 150 Euro dierf e Kaddo net wäert sinn, an dass gëllt dann och fir Reesen a fir Séjoursen.

De Comité consultatif ass och erwähnt ginn: dräi Memberen, déi vum Bureau genannt ginn. Dass si keng Chambersmemberen. De Comité kann Deputéierten Avisen a Rotschléi ginn. Op Demande kann e mam Accord vum President extern Experten em Rot froen an e mécht e Rapport annuel, dee selbstverständlech dann och publizéiert gëtt. Strofe sinn och virgesinn, déi zielen ech elo net méi op.

Erlaabt mer just zum Schluss nach e puer allgemeng Bemierkungen. Mir hate mat der Resolutioun, déi d'Chamber 2011 ugeholl huet, eigentlech, an de Paul-Henri Meyers huet dat och gesot, méi wäit gegräff. Mir hunn eis nach méi virgeholl. Mir sinn nach net fäerdeg mat eiser Aarbecht. Et ass och e Kodex vun der Regierung gefrot ginn. Dee steet nach dese Freideg am Regierungrot a wäert dann deemnächt public gemaach ginn. E Kodex vun de Statsbeamten, dee schéngt eis och eng Noutwendegkeet. Do froe mer scho jorelaang duerno. Do gi mer och dovun aus, dass mer deemnächt Neies vun der Regierung gewuer ginn.

An da gëtt et och nach d'Demande fir e Kodex fir Gemengepolitiker. Do kann ech just e klenge Beispill och nach bréngen. Ech kennen e Schoulmeester, deen huet missen déi Gemeng,

Chambre des Députés

Compte rendu officiel

Supplément commun aux quotidiens:

Luxemburger Wort, Tageblatt, Lëtzebuurger Journal, Zeitung vum Lëtzebuurger Vollek

Contenu rédactionnel:

Service du compte rendu de la Chambre des Députés
Service des relations publiques de la Chambre des Députés
Tél. 466 966-1

Conception, saisie de texte et mise en page:

Espace Médias SA / Polygraphic SA, Differdange

Concept et coordination générale:

BRAIN & MORE, agence en communication, Luxembourg

Imprimeries

Saint-Paul Luxembourg s.a. 2, rue Christophe Plantin L-2988 Luxembourg,
Editpress s.a. 44, rue du Canal L-4050 Esch-sur-Alzette

an där e 17 Joer geschafft huet, wiesselen, well e wollt sech gemengepolitesch engagéieren.

A well dee Fall mecher interesséiert huet, hat ech eng Question parlementaire gestallt, nodeems mer 2009 d'Schoulesgesetz geännert hunn, woumat jo d'Gemeng eigentlech vill manner Afloss huet op d'Schoulorganisatiounen a virun allem op d'Leierpersonal. An dat ass awer nach ëmmer gültig: E Schoulmeeschter däerf net an där Gemeng, an där e schafft, e Gemengemandat iwwerhuelen. Jo, de Schoulmeeschter an d'Leierin kéinten d'Schoulpolitik mat beaflossen. Si oder hie kéinte soen, dass missten nei Bänke kaaft ginn, d'Klasse méi kleng misste sinn oder et Zäit géif ginn, fir en neit Schoulgebai ze plangen.

Ech kennen awer och Leit, deenen hire Beruff et ass, fir Haiser ze kafen an ze verkafen, fir Terrainen ze kafen an ze verkafen, fir Lotissementer ze plangen an ze realiséieren. Déi Aarbechte sinn net contraire zu engem Gemengemandat. Dat schéngt kee Problem ze sinn, dass déi eventuell en Interessi hätten, d'Gemengepolitik ze beaflossen. Si kënnen hiert Fachwëssen an den Intérêt vun enger gudder Baupolitik an hirer Gemeng abréngen. Si kënnen hëllef, de PAG vun enger Gemeng nei ze definéieren.

Et wier also och gutt, wa mer e Verhalenskodex fir Gemengepolitiker géife kréien.

Domat wëll ech lech den Accord vun der grénger Fraktioun zu deem Reglement bréngen an ech soen lech Merci fir Är Opmierksamkeet.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. le Président.** - Merci och dem Här Adam. D'Wuert huet den Här Gast Gibéryen. Här Gibéryen, wann ech gelift.

► **M. Gast Gibéryen (ADR).** - Merci, Här President. Léif Kollegeinnen a Kollegen, ech wëll vun eiser Säit aus dem Kolleg Alex Body Merci soe fir säi gudden Rapport, deen e gemaach huet.

Mir hunn als Reglementscommission dee Rapport iwwert deen Text haut hei proposéiert, mä fairerweis muss een awer soen, dass et net d'Reglementscommission war, déi deen Text ausgeschafft huet, mä dass et d'Kommission vun den Institutiounen war, vun där de Kolleg Body och President ass, déi deen Text hei, dee gudden Text, ausgeschafft huet an dunn an d'Reglementscommission weiderginn huet, an där en dann am Fong elo an eist Reglement agebaut ginn ass. D'Reglementscommission huet am Fong just gekuckt, dass et konform zu deenen aneren Artikelen ass, déi am Reglement sinn, an dass mer keng Kontradiktiounen dran hunn oder Saachen, déi sech iwwerschniden.

De Kolleg Body, ech wëll dat och hei express ervirhiewen, huet versicht, de Konsens ze sichen, ouni dass dat awer op d'Käschte vun der Substanz vum Text gaangen ass, an ech mengen, dat ass och gutt esou.

Datt d'Institutiounskommission festgehale huet, dass mer eis sollten un d'Reglementer an de Code de déontologie vum Europaparlament ulehnen, ech mengen, dat war eng gutt Décision; meng Virriedner hunn dat scho gesot. Eischtens ass dat en Text, deen op engem breede Konsens, op enger breeder Basis berout, an et bréngt da mat sech, dass mer do duerch och déiselwecht Regele kréie souwuel fir eis national Parlamentarier wéi fir d'Europaparlamentarier vu Lëtzebuerg.

Dat Ganzt baséiert, déi Diskussioun, déi mer haut hei féieren, op enger Resolitioun, déi d'Chamber hei den 13. Oktober 2011 geholl huet, wou mer am Fong gesot hunn, dass mer müssen en Deontologiekodex kréien, souwuel fir d'Chamber wéi fir d'Regierung wéi fir d'Gemenge wéi fir d'Fonctionnairen, an ech mengen, dass d'Chamber mat dem Vote haut vun deem Projet hir Aarbecht domadder gemaach huet.

Et huet kee Wäert, dass ech elo nach op eng ganz Rei vu Bestëmmungen aus deem Code de déontologie hei aginn. Dat hu meng Virriedner gemaach. Ech wëll duerfir vläicht nach déi eng oder aner méi prinzipiell Iwwerleung hei erabréngen.

Wa mer vu Lobbyismus schwätzen, da solle mer net nëmme vu Lobbyismus schwätze vun den Deputéierten, mä, ech mengen, et misst een automatesch dann och d'Regierung, d'Gemengen an d'Fonctionnairen matbeziehen - wann ech „Fonctionnairen“ soen, mengen ech hei a priori déi héich Fonctionnairen, déi un der Ausaarbechtung vun de Gesetzter bedeelegt sinn an och un der Exekutioun vun de Gesetzter hei. Ech mengen, do gëtt et vläicht och e gewësse Lobbyismus. An duerfir huet d'Resolitioun jo och vun der Chamber deemools déi verschidde Kategorië festgehale.

(Mme Simone Beissel prend la présidence.)

De Kolleg Berger huet virdrun hei vun de Lobbyisten geschwat, wou e vu Gewerkschaftler geschwat huet; dat ass richtig. Ech mengen, wa mer kucken, wa mer de Lobbyismus esou breet definéieren, dann ass jiddwereen heibannen e Lobbyist. Ech mengen, mir sinn un éischer Stell scho Lobbyisten da vun eise Parteien, well mer vertriebe jo d'Interesse vun eise Parteien.

Datt e Gewerkschaftler, deen an d'Chamber kënnt, dass dee gewielt ginn ass vu Leit, déi d'Gewerkschaft oder d'Gewerkschafte wëllen ënnerstëtzen, schéngt mer dat Normaalt ze sinn, an dass déi och da vun deem verlaangen, dass et vläicht déi Interessen hei vertritt.

E Bauer, deen an d'Chamber kënnt, do ass et normal, dass d'Baueren dovun ausginn, dass en d'Interesse vun de Baueren heibanne vertritt. An, Här Berger, e Fonctionnaire, deen an d'Chamber kënnt, oder e Schoulmeeschter, deen hei an d'Chamber kënnt, ass och e Lobbyist, an där hu mer der vläicht méi heibanne sätze wéi mer Gewerkschaftler heibanne sätzen hunn.

Duerfir, mengen ech, soll ee wëssen, dass, wa mer de Lobbyismus esou breet spreeën, dann ass jiddwereen e Lobbyist heibannen, deen op dëser Plaz schwätzt oder heibannen agéiert.

Mä et ass jo awer net dat, wat hei gemengt ass. An ech mengen, déi Definitioun vum Lobbyismus, wéi en am Europaparlament ofgegrenzt ginn ass, dat beweist jo och, dass et eng Differenz gëtt vum Intérêt général oder vum Interesse vun dem Einzelnen. Ech mengen, et ass dorobber, wou et ukënnt, a wou mer sécherlech elo net bei all deene Froen, déi wäerten an Zukunft kommen, scho genau wëssen, wou d'Grenz vun deem engen a vun deem anere läit.

Mä dat wäert d'Praxis erginn. An ech mengen, mir hu jo och dee Comité consultatif, an d'Erfaahrung wäert eis da soen, wou mer déi eng Käier en Interesse hunn a wou mer keen hunn, a wéi mer deen och sollen ze spillen hunn, souwuel an de Kommissionsaarbechte wéi och hei an den Debatten a bei de Voten am Parlament. Woubäi ech ëmmer der Meinung sinn, dass en Deputéierten, deen hei ass, ëmmer muss d'Recht hunn, kënnen ze schwätzen, an och ëmmer d'Recht hunn, fir kënnen ofestëmme, quitte dass e muss eng Deklaratioun maachen iwwer seng Situatioun.

Da muss een och den Afloss kucken, de politeschen Afloss: Hu mir als Deputéiert, déi jo wuel d'Gesetz stëmme, da méi e groussen Afloss wéi aner Leit am Land zu der Gestaltung vun engem Gesetz? Och doriwwer kann een diskutéieren. Ech mengen, e Member, deen an der Regierung ass, e Minister, dee mat héije Fonctionnairen e Gesetz ausschafft, deen huet jo och e gewëssen Afloss. Deen huet vläicht souguer méi e groussen Afloss wéi den Deputéierten, well en och weess, wat hannert den Texter vläicht méi am Detail steet, a well e se herno exekutiert, wat den Deputéierten net

mécht. Den Deputéierte stëmmt se.

Wann also en Deputéierte wëll e gewësse Lobbyismus fir eng bestëmmt Organisatioun oder e Betrib maachen, dann ass en enger éischer Stell emol eleng. An e muss seng Partei, seng Fraktioun, e muss eng Kommissioun, e muss e Parlament an e muss eng Regierung iwwerzeegt kréien, fir dass seng Iddi Afloss an d'Texter féint. Dat heescht, den Deputéierten huet menger Meinung no net dee grouse Pouvoir, fir de Lobbyismus ëmzesetzen, wéi aner Leit am Land awer e Pouvoir hunn, fir kënnen dat ëmzesetzen.

An dann ass et och esou, dass en Deputéierte fir fënnef Joer gewielt ass - och eng Regierung -, dat heescht, dee kann och erëm ofgewielt ginn. Par contre, en héije Fonctionnaire, deen och Pouvoiren huet op deem Niveau, deen ass am Fong agestallt op Liewenszäit.

Duerfir, mengen ech, ass et wichtig, dass, nodeems d'Chamber haut hir Aarbecht hei gemaach huet, déi Aarbecht awer muss zügeg weidergoen. An d'Regierung huet dat an hirem Regierungsprogramm stoen, a si ass jo och dorun amgaangen ze schaffen, dass mer deeselwechte Code kréie souwuel fir d'Regierung wéi fir héich Fonctionnairen.

An do stellt dann d'Fro sech vun der Valeur juridique vun deene Code fir d'Regierung respektiv fir de Fonctionnaire. Eiser Meinung no - als ADR - kann dat nëmme iwwert de Wee vun engem Gesetz goen. Esou wéi mir dat hei maachen, eise Code effentlech debattéieren, effentlech ofstëmme, muss dat och eiser Meinung no fir d'Regierung sinn, och fir déi héich Fonctionnairen - a wa mer ee fir d'Gemenge maachen, och fir d'Gemengen -, dass dat eng Valeur kritt vun engem Gesetz, wat hei duerch d'Chamber geet, wat hei diskutéiert gëtt a wat hei ofgestëmmt gëtt. Dat schéngt eiser Meinung no wichtig ze sinn.

Genausou gutt wéi et dann och do muss ëm d'Sanktiounen goen. Mir hunn hei an der Chamber eng Rei vu Sanktiounen an deem Code hei definéiert. Mir haten der schon eng Partie an eise Reglement definéiert, dat och effentlech gemaach ginn ass. An d'Effentlechmaache vun enger Sanktioun vun engem Politiker ass heiansdo méi eng grouss Sanktioun wéi d'Sanktioun u sech selwer, eleng duerch d'Tatsaach, dass se effentlech gemaach gëtt.

An ech mengen, déi Spillregelen, déi mir eis als Deputéiert ginn, solle mer och soen, déiselwecht Spillregele mussen och fir d'Regierung a se mussen och fir déi héich Fonctionnairen spillen. Well et virun allem jo och d'Chamber ass, déi d'Regierung kontrolléiert. A wann d'Chamber hirer Missioun noheet, dass se d'Regierung kontrolléiert, da kann et net sinn, dass eng Regierung sech e Code gëtt, wou d'Parlament net matschwätzt a wou d'Parlament net a senger Fonctioun als Kontrollorgan vis-à-vis vun enger Regierung och d'lescht Wuert huet an d'Décisionen hëlt.

An ech mengen, et wier och fir eng Regierung selwer méi eng héich Valeur, wa se ka soen, dass doten ass e Code, dee mir eis ginn hunn an dee vun dem Parlament ofgeseent ginn ass iwwert de Wee vun engem Gesetz, wéi wann eng Regierung sech selwer e Code gëtt, deen haugemaach ass, intern gemaach gëtt an dee keng gesetzlech Basis huet, wou eventuell och keng Sanktiounen dra virgesi sinn a wou och kee weess, wien dann d'Recht huet, fir do ze kontrolléieren, a wann eppes do geschitt, fir dat dann och esou un d'Rullen ze bréngen.

Dat soll alles kloer definéiert ginn. An deem Sënn hunn d'Kollege vun déi Lénk eng Motioun eraginn, wou se soen, dass d'Regierung invitéiert gëtt, e Projet de loi ze déposéieren, deen eben d'Rechter an d'Flichte vun hire Regierungsmembere festleet - dat ass dat, Här Berger, wat am Fong an dëser Motioun steet -, dass se dat a Form vun engem Projet de loi soll hei déposéieren. Dat ass eng Motioun, déi mir kënnen mat zwou Hänne ënnerschreiwen, an duerfir wäerte mer se och matstëmme. Ech mengen, dat géif zur allgemenger Transparenz vun der Aarbecht vun der Lëtzebuurger Politik hei bäidroen.

Bei der Motioun hätten natierlech och kënnen déi aner zwee - d'Gemenge respektiv d'Fonctionnairen - derbäi sinn, mä dat hei ass awer schon e wichtige Deel.

Här President, zum Schluss wëll ech soen, mir wëssen, dass mer esou eppes musse maachen, a mir wëssen och, dass mer international do ënner Kontroll stinn. De GRECO ass virdu genannt ginn, deen dat systematesch mécht. Mir kommen also net derlaanscht.

Mä am Prinzip ass et am Fong schued, dass mer müssen esou e Code de déontologie maachen, dass net deen eenzelne Politiker vu sech selwer dee Code a sech huet. Well et ass dat, wat ech mengen - wann ee politesch aktiv ass an et hëlt een Décisionen an esou virun, muss ee sech jo ëmmer a Fro stelle selwer: ob esou e Code de déontologie, ob een deen net a sech misst hunn an am Fong am Sënn vun deem all seng Aktivitéiten a seng Décisionen huelen.

Ee Member, wéi mer kierzlech de Fall haten, mat engem Regierungsauto, dee gesot huet: „Ech war kucken an de Code de déontologie vun der Regierung an ech däerf dat!“, eleng, dass ee sech déi Fro stellt, hätt scho missen zur Konklusioun bréngen: Ech maachen et net, well et sech net passt! An deen CD, deen um Auto ass, wann e Minister an d'Ausland fiert, dee steet jo och net fir „Code de déontologie“ ënnen um Auto drop.

(Hilarité)

Duerfir géif ech ganz kloer soen: Et soll jiddweree sech selwer säi Code a sech uleeën a praktizéieren, an da fueren ech net mat engem Regierungsauto an d'Vakanz. Ob et erlaabt ass oder net, dat passt sech net.

Duerfir, wat mer haut hei stëmme, ass gutt, mä vill méi wichtig ass, dass jiddweree säin eegene Code de déontologie huet a sech och dorunner hält.

Ech soen lech Merci.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **Mme la Présidente.** - Merci dem Här Gibéryen. Als nächsten ageschriwwene Riedner ruffen ech op d'Tribün: den Här Serge Urbany.

► **M. Serge Urbany (déi Lénk).** - Merci, Madame Présidente. Dir Dammen an Dir Hären Deputéiert, d'Verfassung stellt en héijen Usproch un d'Deputéiert. An hirem Artikel 50 seet se: «La Chambre des Députés représente le pays. Les députés votent sans en référer à leurs commettants», dat heescht hir Wieler, «et ne peuvent avoir en vue que les intérêts généraux du Grand-Duché.»

(M. Mars Di Bartolomeo reprend la présidence.)

Dat heescht, et gëtt am Fong geholl eng konstitutionell Fiktioun hei opgebaut, déi seet, dass d'Deputéiert eleng dat ganz Land verrieden, dass se kengem eigentlech Rechenschaft schëlleg si während hirem Mandat, a si seet, dass vun hinne erwaart gëtt, dass se dat am allgemengen Interesse maachen. An a Wierklechkeet hu se och am Prinzip keng aner gesetzlech Limitatioun, déi se dorun erënnert, dass se dat musse maachen. Si hu keng aner Limitatioun wéi net och déi Limitatiounen, déi all Bierger am Land huet.

Ech mengen awer, dass d'Situatioun vun den Deputéierten eben duerch hir Roll, déi se spillen an enger Demokratie, eng aner ass an dass se net ze vergläiche si mat eenzelne Bierger, och iwwregens, wat d'Vereffentlechung vun hirem Akommes uegt. Den Här Adam huet virdu gesot, soulaang net d'Akommes fir all Bierger op wier, bräichten och d'Deputéiert hierf Akommes net opzeleeën. Ech mengen, dass dat esou net stëmmt.

Ech mengen,...

(Interruption)

D'accord, d'accord. Dat ass, wat ech och elo just wollt soen. Mir féieren hei natierlech eng Rei vun esou Limitatiounen an. Et sinn nei Limitatiounen, déi d'Deputéiert hei kréien. Ob se durginn, do ginn eis Meinungen auserneen. Mä ech mengen, dass et wichtig ass, besonnesch an eiser Zäit, dass déi Limitatiounen kommen. Aus zwee Grënn iwwregens, mengen ech, an do rejoignéieren ech erëm dat, wat den Här Adam virdrun awer gesot huet.

Et ass ëmmer eng Begrenzung gi fir eng Kategorie vu Leit, wat d'Ausübung vum Mandat vum Deputéierten uegt: Et kann een net Deputéierte sinn a gläichzäiteg aktive Funktionär, Beamten, Aarbechter, Schoulmeeschter, wann een iergendwéi vum Stat, am wäiteste Sënn vun Wuert nëmme, bezuelt gëtt. Et muss een dann déi Aarbecht niddersleeën fir d'Dauer vum Mandat an et kritt een dofir eng finanziell Kompensatioun.

Dat ass jo eigentlech e Verbuet vu Beruffsausübung, wat et do scho laang gëtt. Dat Verbuet vu Beruffsausübung betrëfft haut ganz Wirtschaftssecteuren. Et ass iwwregens e Beweis dofir, dass berufflech Aschränkungen, wat d'Fonctioun vum Deputéierten uegt, méiglech sinn. Et ass awer och e Bessen e Beweis dofir, dass et och ëmmer nach Begrenzung gëtt, awer berufflech Begrenzung, déi net an alle Fäll berechtigt sinn, mä dat ass elo net dat, wat ech hei wollt dévellopiéieren.

An der Verfassung iwwregens, do sinn nëmme e puer begrenzte Situatiounen opgezielt, déi net mam Mandat vum Deputéierten ze vereinbare sinn, wéi zum Beispill Riichter oder Militär oder Statskontabel, woubäi dat Beruffer sinn, bei deenen ee versteet, firwat dat drasteet.

Ech mengen awer och, dass mer eng Erneuerung brauchen, zweetens, well et net méi haltbar ass, allgemeng, dass all Beruffer am Privatsecteur, am Géigesaz zu deenen am

öffentliche Secteur, weiderhi vun där Fiktioun, vun där ech virdu geschwat hunn, dass se d'Gesamtinteresse vun der Gesellschaft vertrieben, kenne profitiere ganz allgemeng.

Ech mengen, dass dat iwwregens och gëllt fir verschidde Verméigenssituatiounen, déi kënne en Afloss op d'Ausübung vun engem Mandat vum Deputéierten hunn.

Et solle selbstverständlech hei keng Generalverdächtigung ginn. Et muss ee sech bewusst sinn einfach, em wat et geet a wat dee gesellschaftlechen Intérêt ass fir esou Limitatiounen, wéi mer se hei begrenzt iwwregens och aféieren, wat se bedeiten.

Am Artikel 3 vum Code, dee mer hei votiere sollen, steet eppes ganz Richteges: «Il n'y a pas de conflit d'intérêts lorsque le député tire un avantage du seul fait d'appartenir à la population dans son ensemble ou à une large catégorie de personnes.»

Eleng dat weist, dass déi Notioun vum Conflit d'intérêts, dee kann entstoe bei der Ausübung vum Deputéiertemandat, eng aner Notioun ass wéi Lobbyismus a Kontakter zu Organisatiounen a Veräiner oder och souguer Gesellschaften am Allgemengen. Ech mengen, dass et spezifesch em den Afloss vu gewëssene groussen ekonomeschen Interessen oder op d'mannst wichtige ekonomeschen Interesse fir d'Ausübung vun der Funktioun geet.

Den Hannergrond vun der aktueller Deontologiediskussioun ass nämlech deen - a mir schwätze jo iwwer Deontologie souwuel wat d'Ministeren ueget wéi och d'Deputéiert oder héich Beamten -, an an allen entwéckelte Länner ass et déiselwecht Fro, déi sech stellt: Et gëllt, fir ze vermeiden, dass eng Verméschung vu privaten ekonomeschen Interesse geschitt mat politeschen Décisiounen op héijem Niveau.

Den Hannergrond ass natierlech och deen, dass d'Politik an Europa an an deenen eenzelne Länner esou eng Entwécklung férdert vun emmer méi Améschung, vun emmer méi Implikatioun vun deene verschiddenen Intéréten ernerteenen, doduerch dass geméschte Gesellschaften emmer méi geschaf ginn, doduerch dass gemeinsam wirtschaftlech Unternehmunge kommen, zum Beispill a Form vun engem Public-Private Partnership.

A grad an deene Situatiounen hate mer et jo ze dinn, reell, konkret mat Interesseverméischungen. Mir hate vill ze di mat der Affär Wickreng/Léiweng, wou et em Verspriecheunge gaangen ass fir eng Kategorie vun Entrepreneuren, fir en neie Fussballstadion oder eng nei Industriezon opzerichten.

An engem Avis juridique, deen deemools iwwregens vun der DP-Fraktioun commandéiert ginn ass, e juristeschen Avis, ass iwwer d'Gefor vun der Verdonkelung a vun der Personaliséierung geschwat ginn, déi grad evident ass bei esou ekonomesche Relatiounen zwësche Stat a Privatleit, deene sougenannten „Public-Private Partnerships“.

D'Affär Cargolux, déi kuerz drop komm ass, huet och gewisen, op engem aneren Niveau, op engem méi héijen Niveau mat internationalen Implikatiounen, wéi esou eng Interesseverméischung méiglech ass, déi keng demokratesch Kontroll zougelooss huet vun der Chamber deemools. Dat ass kritiséiert gi vu Leit, déi haut an der Regierung sätzen. Déi implizéiert Ministere si vun der Oppositioun deemools ganz schaarf kritiséiert ginn.

D'Fro stellt sech natierlech: Wäert dat elo an Zukunft net méi méiglech sinn? Do muss mer natierlech waarden op dee Projet vun deem neie Code, wat d'Regierungsmemberen ueget.

Mä bezitt sech d'Fro vun engem Interessekonflikt just op Regierungsmemberen? Sinn net och d'Deputéiert heiansdo an exponéierte Beruffer, Wirtschaftsberoder, Geschäftsaafekoten an esou weider, déi enk mat engem Deel vun der Geschäftswelt verbonne sinn - dat ass eng Realitéit -, mat wichtige Deeler vun der Wirtschaft an eise Land verbonne sinn?

Gëtt do déi Kloecheet geschafen heimat, déi noutwendeg wier? Ech mengen net!

De GRECO, de Groupe anticorruption vum Conseil de l'Europe, deen hei schonn dacks genannt ginn ass, vun deem iwwregens Lëtzebuerg d'Presidentschaft huet an der Persoun vun der Madame Brasseur, warnt awer däitlech viru méigleche berufflechen Interessekonflikter, déi iwwert dee Wee kënne entsto, iwwert d'Porte dérobée vun der Chamber zum Beispill, duerch Leit, déi an der Chamber selwer vertruete sinn.

Dat soe se ganz däitlech. Si schwätze vun Affekoten, déi gewësse berufflech Interessen hei zu Lëtzebuerg vertrieben. Si schwätze vun enger besserescher Situatioun zu Lëtzebuerg, déi doranner besteet, dass hei ekonomesch Interesse

konzentriert sinn, dass hei juristesche Konstruktiounen gebaut ginn, fir gewëssen Interessen ze vertrieben. An ech mengen, dass deen heite Code net genuch där Situatioun Rechnung dréit.

Interessekonflikter gi wuel definéiert hei, et bleift awer den Deputéierten iwwerlooss, sech selwer ze mellen. Et feelt eng Obligatioun, preventiv och d'Existenz vun Interessekonflikter unzeginn, ier iwwerhaapt eng konkret Situatioun an engem bestëmmte Gesetz sech stellt. «Obligation de déclarer les activités et intérêts représentés», fuerdert de GRECO.

Ass dat dann, wat hei geschitt?

Et gëtt och zum Beispill guer keng «interdiction de fonder des structures et sociétés de conseil après la prise de fonction de parlementaire». Dat ass e weidere Virschlag vum GRECO.

Schonn eleng eng Formulierung, déi elo drasteet, wat d'Participation à titre personnel u Gesellschaften ueget, déi ass an der Kommissioun heftegst diskutéiert ginn: wat dat heescht, wat fir Type vu Gesellschaften do beträff sinn. Doropshi sinn d'Sociétés civiles immobilières ausgeschloss gi vun deene Gesellschaften, déi vun esou Deklaratiounen beträff sinn.

A puncto Deklaratioun vu Beruffsinteresse bleift just eng vag Formulierung: «tout autre intérêt financier» misst deklaréiert ginn, «qui pourrait influencer l'exercice des fonctions de députés.» Dat ass awer eng Formulierung, déi riskéiert, inapplicabel ze bleiwen, well se esou vag ass an och well gläichzäiteg, dat muss een awer och soen, kloer an der Kommissioun gesot ginn ass, d'Beruffsgeheimnis géif do driwwersto.

Ech respektéierte ganz gären d'Beruffsgeheimnis vun engem Affekot, vun engem Dokter an esou weider, mat wat fir Clienten en et ze dinn huet. Mä wann et sech em Clienten handelt, déi eng eminent Roll am Wirtschaftsliwen zu Lëtzebuerg spillen, mengen ech, muss do eng Deklaratiounslicht bestoen.

Ech mengen och, dass d'Steiergeheimnis net dierf do driwwersto. Kommt, mir ginn emol a Frankräich kucken: Am französische Gesetz vun 2013 gëtt däitlech d'Steiergeheimnis opgehuewe vis-à-vis vun den Deputéierten. Ass dat hei de Fall?

Ech wëll och en aneren Artikel aus dem französische Wahlgesetz zitieren, an deem steet: «Le Bureau de l'Assemblée nationale examine si les activités professionnelles (...) mentionnées par les députés dans la déclaration d'intérêts et d'activités (...) sont compatibles avec le mandat parlementaire.» Dat heescht, et gëtt souguer d'Méiglecheit hei theoretisch énnert der Kontroll vum Conseil constitutionnel geschafen, fir engem ze soen: Du kanns däi Mandat, wann s do esou e Beruf ausübs, net méi ausüben als Deputéierten. Dat ass a Frankräich haut méiglech.

Ech wëll net soen, dass mer esou wäit solle kommen, mä ech hätt awer op d'mannst gär eng Deklaratioun vun Interessen, déi méi wäit geet.

Et ass iwwregens eng Bestëmmung, déi a Frankräich vum Conseil constitutionnel ofgeseent ginn ass. En huet gesot, si wier kompatibel mat der Verfassung. Ech sinn och der Meenung, dass se kompatibel mat eiser Verfassung wier, well och an eiser Verfassung steet kloer dran, dass d'Inkompatibilitäten, déi an der Verfassung stinn, nach kënne duerch Gesetz weider ausgedehnt ginn. Dat huet näischt mam Recht op Aarbecht ze dinn, vun deem heiansdo geschwat gëtt.

Mir kritiséiere weider Saachen un deem Code. Et sinn zum Beispill keng Verpflichtunge virgesinn. Wann en Deputéierte seet: „Jo, ech si befaangen“, da muss en dat zwar deklarieren, dann deklarieren en et, mä dat heescht awer net, dass en net um Vote kann deelhuelen.

Ech ka mech erënneren, den Här Henckes ass hei eng Kéier op d'Tribün komm an en huet gesot: „Ech sinn Affekot an enger Affär“, an dat war den Dossier Cargolux, „Ech si befaangen, ech kann net um Vote deelhuelen.“ En ass erausgaangen.

Wat seet de Rapport vun der Kommissioun? «Cette non-participation à un ou à des votes n'est pas la conséquence souhaitée par les auteurs du code de conduite»...

► **M. le Président.**- Ech wëll lech just soen, Här Urbany, d'Zäit ass lech fortgela.

► **M. Serge Urbany (déi Lénk).**- Ech weess dat, Här President.

(Interruption)

► **M. le Président.**- Dir misst zur Konklusioun kommen.

► **M. Serge Urbany (déi Lénk).**- Ech weess dat, Här President, ech hat dofir och gefrot eigentlech, e Modell 2 ze kréien...

► **M. le Président.**- Jo, mä...

► **M. Serge Urbany (déi Lénk).**- ...an der Conférence des Présidents.

► **M. le Président.**- D'Conférence des Présidents huet kloer tranchéiert, Här Urbany.

► **M. Serge Urbany (déi Lénk).**- Dat hei ass eng wichteg...

► **M. le Président.**- An hei hält jiddweree sech un d'Riedezäit. Wann ech gelift,...

► **M. Serge Urbany (déi Lénk).**- Ech fannen, dass dat hei eng...

► **M. le Président.**- ...kommt elo zur Konklusioun.

► **M. Serge Urbany (déi Lénk).**- ...wichtig Diskussioun ass. Ech vertrieben deen eenzege Géige...

► **M. le Président.**- Jo, also elo, Här Urbany...

► **M. Serge Urbany (déi Lénk).**- Bis elo hunn ech just d'Pensée unique héieren.

► **M. le Président.**- Hei ass eng kloer Décisioun geholl ginn, wann ech gelift, kommt zur Konklusioun, soss muss ech lech d'Wuert ewechhuelen.

► **M. Serge Urbany (déi Lénk).**- Jo.

► **Plusieurs voix.**- Très bien!

► **M. Serge Urbany (déi Lénk).**- Gutt, Jo, „Très bien !“, seet d'DP, dat ass kloer! D'DP ass déi Partei, déi hei an der Kommissioun...

(Brouhaha général)

(Coups de cloche de la présidence)

...verhënnert huet,...

► **M. le Président.**- Wann ech gelift! Wann ech gelift, Här Urbany,...

► **M. Serge Urbany (déi Lénk).**- ...dass dat an de Code kënnt, wat eigentlech misst drasto!

► **M. le Président.**- ...notzt Är Riedezäit, fir zur Konklusioun ze kommen.

► **M. Serge Urbany (déi Lénk).**- Dat betrëfft och déi Saach mat den Tranches de revenus, déi mussen deklaréiert ginn, déi grad déi héich Revenuen, zum Beispill, favoriséiert. Et ass vum GRECO kritiséiert ginn. De GRECO huet och kritiséiert, dass d'mobilt an d'immobilt...

(Brouhaha général)

...dass dat mobilt an immobilt Verméigen...

► **M. le Président.**- Här Urbany!

► **M. Serge Urbany (déi Lénk).**- ...net misst deklaréiert ginn.

► **M. le Président.**- Här Urbany, wa mer d'Verwarnung schonn hätten, géif ech se gebrauchen!

► **M. Serge Urbany (déi Lénk).**- Gutt. Da kommen ech zum Schluss, Här President. Ech wëll lech awer soen, ech hunn awer och eng Motioun, déi geet jo eigentlech och op meng Riedezäit.

► **M. le Président.**- Dat ass net cumulabel.

(Interruption)

Dat ass net cumulabel, Dir kënnt déi herno jidderdzäit nach presentieren. Mä wann d'Chamber d'accord ass, géife mer lech elo nach d'Gemeinschaft ginn, fir d'Motioun ze presentieren. Da brauch Der net eng Kéier erof- an nach eng Kéier erëm eropzekommen.

(Interruption)

► **M. Serge Urbany (déi Lénk).**- Gutt.

Motion 1

La Chambre des Députés,

- saluant la volonté du Gouvernement de se doter d'une législation sur les droits et devoirs de ses membres, comme cela fut retenu dans son programme gouvernemental: «Le Gouvernement présentera un projet de loi sur les droits et les devoirs des membres du Gouvernement.» (p. 7, voir sous «Renouveau démocratique - Institutions - Gouvernement»);

- considérant que l'une des missions fondamentales de la Chambre de Députés réside dans le contrôle du Gouvernement et qu'elle dispose notamment d'un droit d'accusation envers les membres du Gouvernement (chapitre V, article 82 de la Constitution);

- estimant qu'il en résulte que la Chambre des Députés doit être étroitement impliquée dans l'élaboration d'un code de conduite concernant les membres du Gouvernement qui aura force de loi et qui doit par conséquent parcourir la voie parlementaire prévue à cet effet;

invite le Gouvernement

- à déposer un projet de loi relatif fixant les droits et devoirs de ses membres dans les meilleurs délais.

(s.) Serge Urbany, Justin Turpel.

Déi Motioun, déi betrëfft de sougenannten „Kodex fir Ministeren“, dee soll des Woch virgestallt ginn. Am Regierungsprogramm -an dat steet an där Motioun do dran- steet ganz däitlech, dass dat soll e Projet de loi ginn, wat ech ganz normal fannen. D'Kontrollrechter vum

Parlament vis-à-vis vun der Regierung bestinn. An ech mengen, dofir muss och d'Parlament dee Code, deen d'Regierung sech wëllt ginn - fir esou Saache wéi déi vu Wickreng/Léiweng ze verhenneren, am Laf vun där hei déi fréier Oppositioun, d'DP an déi gréng, Enquêtékommis-siounen verlaangt hunn an esou weider -, da fannen ech, misst hei d'Prioritéit vum Parlament sinn, fir iwwert déi Saachen do ze diskutieren, wat d'Regierung sech do selwer wëllt fir e Code de déontologie ginn. An net, dass mer deen an der Press mussen um Enn vun der Woch liesen!

Ech soen lech Merci.

► **Une voix.**- Oh mei, oh mei, oh mei!

► **M. le Président.**- Voilà, da wiere mer um Enn, bal um Enn vun der Diskussioun ukomm. Den Här Rapporteur freet d'Wuert nach eng Kéier.

Här Bodry, Dir hutt d'Wuert.

► **M. Alex Bodry (LSAP).**- Ech wollt am Fong meng Riedezäit huele fir d'LSAP-Fraktioun, déi ech nach net entaméiert hunn an deem Ganzen. Et konnt ee vläicht net alles am Detail esou virstellen an där Véirelstonn, déi dem Rapporteur zur Verfügung stoung.

Ech wëll nach op eppes hiweisen, wat mer agebaut hunn, wat weineg Parlamentarier hunn a wat mer de notre propre initiative eigentlech nach agebaut hunn. Dat ass, eng Regel virzugesinn, wann d'Deputéiert intervenéiere fir Dréttpersonen. Dat gëtt diskutéiert an anere Parlamentarier, mä am Fong déi weinegst Parlamentarier hu sech do eng Regel ginn, während mir bei de Principes directeurs festgehalen hunn, dass, wann esou Interventiounen vum Deputéierte gemaach gi fir aner Persounen, dass dat nëmme ka sinn opgrond vun de Rechter, opgrond vun Mérite vun esou enger Persoun. Dat schéngt mer och wesentlech ze sinn an engem klengen Land, dass ee sech esou eng Verhalensregel gëtt.

Dat Zweet, wat ech wollt soen: Déi Interventioun vum Här Urbany huet den Androck ginn, wéi wa mer an deem Rapport do vum GRECO zerrappt gi wäeren. Dat ass net wouer. Dee Rapport vum GRECO huet fënnef Recommendation-tiounen gemaach, a véier Recommendationen hu mer zréckbehalen.

Et ass just effektiv déi Fro vum Patrimoine, bei där mer eis net eens konnte setzen a mer schlussendlech zur Konklusioun komm sinn, dass mer déi Fro vum Patrimoine, aktiv a passiv, „fir de Moment“ - steet souguer am Rapport dran - net géifen zréckbehalen. Mä an all deenen anere Froen, deene Recommendationen, déi gemaach gi sinn, hu mer Stellung bezunn a si mer op dee Wee gaangen, wéi de GRECO dat proposéiert huet.

An ech hunn och nach eng Kéier déi allgemeng Appréciation vum GRECO hei zitiert. An déi ass positiv zu deem éischten Entworf vum Code de conduite, dee mer eis hei ginn an dee mer jo eigentlech nach op eenzelne Punkte kompletéiert a verdéift hunn, soudass ech Schwie-regkeeten hu mat där Kritik do.

Eng Kritik, déi och nach geäussert ginn ass - den Här Urbany ass net méi dozou komm wahrscheinelech, déi hei ze äusseren, si ass awer an der Pressekonferenz vun deene Lénke geäussert ginn: Et ass jo gesot ginn, jo, dat heite wär Wischiwaschi, an am Gemengesecteur, do wär alles ganz gutt, et bräicht en nëmme den Regel vum Gemengesecteur ze huelen. Esou ass et emol eriwierkomm an deenen Extraiten, déi ech de Privileg hat dann do ze héieren.

Mir kenne ganz gären duerch d'Gemengegesetz goen. A jiddwereen an der Gemengepolitik weess jo, bei wat fir enge Fäll dat doten applizéiert gëtt a wéi oft et an de Gemengen applizéiert gëtt. Wann hei gemengt gëtt, dass dat elo d'Leisung wär, da mengen ech, da leie mer awer total schif. An dann hunn ech awer léiwer déi Regeln, déi mer eis elo hei ginn, wéi déi Regele vum Gemengesecteur, deenen no zwar, dat ass wouer, d'Conseillieren an d'Membere vum Schäfferot net dierfen deelhuelen an eenzelnen Délibératiounen, mä et muss all Kéiers en Intérêt direct et personnel virleien.

A weini spillt et? Et spillt, wa Leit agestallt gi bei der Gemeng, an et spillt, wa Marchéen ofgeschloss ginn, an et spillt à la rigueur, wann de PAG ofgeännert gëtt. Woubäi ech mer hei d'Fro dierf haart stellen: Wat geschitt, wann en neie PAG opgestallt gëtt? Huet dann net jiddwereen, deen en Terrain huet, en Intérêt direct et personnel? Et ass also bonne Chance, deemno wat fir eng Ausleueung mer vun den Texter maachen, wat schlussendlech dobäi erauskënnt. Soudass ech also géif mengen, dass hei och vill bon Sens spillt.

An nach eppes wëll ech hei soen, dat mat deene beschten Texter, a Frankräich ass e Beispill dofir! Firwat ass Frankräich esou wäit gaangen, wéi et gaangen ass, an ech weess net wéi vill Reformen, déi se duerchgezunn hunn an deene leschten 20 Joer? Well se vu Skandal a Skandal eragefall sinn! Well se ëmmer Leit haten, dat muss ee soen, déi déi néideg Energie criminelle praktesch entwéckelt hunn, fir esou Saachen ze maachen, déi strofrectlech och net an der Rei sinn!

An ech menges ganz einfach, dass ee sech do näischt soll virmaachen, och dobaussen de Leit soll een näischt virmaachen: Wann hei een Deputéierte wierklech déi Energie criminelle huet, fir ze fuddelen a Schmu ze maachen, da kënnen mir hei déi bescht Regele festleeën, da schiebe mir deem am Endeffekt kee Rigel vir. Däers muss mer eis bewosst sinn! Wat mir regelen, ass ëmmer den Normalfall.

Wat een, mengen ech, sollt errechen duerch deen heiten Text, ass, dass vill Saachen, déi mer vläicht als normal ugesinn, well et se gëtt, dass mer déi vläicht méi a Fro stellen a méi Virsicht eigentlech hunn, wéi mer an eenzelne Situatiounen eis verhalen.

Ech hoffen, dass mer dat duerch deen heiten Text errechen. A wa mer dat errecht hunn, mengen ech, dass mer schonn en déckt Stéck weiderkomm sinn.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

Motion 1

► **M. Alex Bodry (LSAP).** - Wat d'Motioun vun deene Lénken ugeet, wëll ech och kuerz Stellung bezéien. Dat betrëft jo d'Aarbechten, déi d'Regierung ze maachen huet a wou jo och viru Kuerzem eng Pressekonferenz war; oder am Kader vum Pressebriefing vun der Regierung huet och de Justizminister do Indicatione ginn iwwert deen neien Entworf, deen d'Regierung festgehalten huet, deen, souwäit ech weess, soll iwwer Règlement grand-ducal en vigueur gesat ginn.

Dat ass effektiv net konform zu deem, wat am Regierungsprogramm steet. An ech géif einfach proposéieren, dass mer deen heiten Text géifen an d'Institutionskommission verweisen an dass mer an enger nächster Sitzung, dat kann ufanks September sinn, dass mer do den zoustänneg Minister ruffen, fir dass en eis soll Explikatione ginn, wat se virhunn, an natierlech och Explikatione ginn, firwat se elo net wëllen, schéngt et, op dee Wee goe vun engem Gesetz, esou wéi et am Koalitionsaccord feststoung.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. le Président.** - Merci dem Alex Bodry. Vläch ugefaange mat der Proposition: Ass dat eng Proposition, déi d'Auteurs vun der Motioun kéinten unhuelen?

► **M. Serge Urbany (déi Lénk).** - Also et bleift eng Tatsaach, dass dee ganze Code de déontologie, deen e Règlement grand-ducal soll sinn - kee Gesetz, wéi versprach -, Enn vun der Woch virgestallt gëtt. Ech huele gären och Explikatione entgéint dann an der Commission des Institutions am September doriwwe, dat ass jo dat Eenzegt och, wat eis iwwreg bleift, wann eis Motioun net ugeholl gëtt.

► **M. le Président.** - Dat heescht, mir ginn zu engem, géifen zu...

(Brouhaha)

Här Bodry.

► **M. Alex Bodry (LSAP).** - Ech deelen eigentlech fundamental d'Aschätzung, dass et der Chamber och net kann egal sinn, wat fir e Code de déontologie se sech an de Regierungsmembere gëtt. Dat ass schonn eng Affaire publique an déi muss och d'Chamber interesséieren.

Ech deelen do eigentlech d'Grondaschätzung vun där doter Fro. Dofir mengen ech, dass d'Regierung awer gutt berode wär - dee Message kritt se dann och hei iwwert déi heiten Debat, si kann natierlech hir Texter virstellen, dat ass hiert gutt Recht -, d'Mise en vigueur eréischt ze maachen, nodeem en Échange de vues och an der Chamber stattfonnt huet, notament dann iwwert d'Institutionskommission.

► **M. Serge Urbany (déi Lénk).** - D'accord! Da si mer d'accord, dass se un d'Kommission verweise gëtt, a mir wäerten awer och an der Kommission drop drängen, dass dat d'Form vun engem Gesetz kritt, net vun engem Règlement grand-ducal, wou een iwwregens...

► **M. Alex Bodry (LSAP).** - Do muss jiddweree seng Positioun da festleeën, dat ass...

► **M. Serge Urbany (déi Lénk).** - ...nach ëmmer net weess, op wat fir ee Gesetz dee Règlement grand-ducal sech schlussendlech wäert beruffen. Dat wësse mer jo och iwwregens nach net. Dat ass och eng spannend Fro.

► **Une voix.** - D'Accord.

► **M. le Président.** - Merci. Dat ass kloer. Ech wollt déi Fro just stellen, ob mer ee Vote ze maachen hunn oder zwee. Da kënnen mer eis deen ee Vote spueren, a mir géifen der Proposition vum Rapporteur nokommen an déi Diskussion an engem anere Kader féieren.

(La motion 1 est renvoyée à la Commission des Institutions et de la Révision constitutionnelle.)

An elo géife mer dann iwwer eisen Deontologiekodex a sengem Ensemble ofstëmmen.

Vote sur l'ensemble de la proposition de modification du Règlement de la Chambre des Députés 6691

D'Ofstëmmung fänkt un. Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmmen. D'Procuratiounen. D'Ofstëmmung ass ofgeschloss.

De Code de déontologie ass mat 58 Jo-Stëmmen, bei 2 Nee-Stëmmen ugeholl.

Ont voté oui: Mmes Diane Aehm, Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, MM. Emile Éicher, Félix Eischen, Luc Frieden, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hettogaasch, MM. Jean-Claude Juncker (par Mme Nancy Arendt), Aly Kaes, Marc Lies, Paul-Henri Meyers, Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Marcel Oberweis, Gilles Roth, Marco Schank, Marc Spautz (par Mme Octavie Modert), Serge Wilmes, Claude Wiseler et Michel Wolter;

MM. Marc Angel, Frank Arndt, Alex Bodry, Mmes Taina Bofferding, Tess Burton, M. Yves Cruchten, Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen, Mme Cécile Hemmen et M. Roger Negri;

MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, M. Eugène Berger, Mme Anne Brasseur (par M. André Bauler), M. Lex Delles, Mme Joëlle Elvinger, MM. Gusty Graas, Max Hahn, Alexander Krieps, Edy Mertens et Mme Lydie Polfer;

MM. Claude Adam, Gérard Anzia (par Mme Viviane Loschetter), Henri Kox, Mmes Josée Lorsché, Viviane Loschetter et M. Roberto Traversini;

MM. Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding.

Ont voté non: MM. Justin Turpel et Serge Urbany.

An déi traditionell Fro brauch ech hei net ze stellen.

11. Discours de M. le Président

Léif Kolleeginnen a Kolleegen, ech géif lech nach ëm zwou Minutten oder ëm e puer Minutten Gedold bieden. Mir sinn um Enn vun dëser Sëtzung, déi lescht vun dëser aussergewöhnlecher Sëtzung, an ech wollt lech bei där Geleeënheet, léif Kolleeginnen a Kolleegen, eisem Personal alleguer, mengem Noper, dem Claude Frieseisen, dem Generalsekretär a sengen Adjoints, eise Leit, déi eis ëmmer bei eise Sëtzungen hei begleeden am schwaarze Kostüm, dem Personal an de Fraktiounen an an de politesche Sensibilitäten an der Press Merci soe fir hir Aarbecht.

An deene leschte Méint ass vill geschaff ginn an ech mengen, dass no de Spannungen, déi dat lescht Joer gekennzeechent hunn, an der Tëschenzäit jiddweree seng Plaz fonnt huet.

D'Klima heibannen ass kolleegial, an och an de Kommissionen, am Bureau, an der Conférence des Présidents schaffe mer konstruktiv zesammen. Dës extraordinär Sëtzung ass eng Zort Iwwergangssëtzung, an där mer keng Rekorder gebrach hunn. Mir haten 33 Sëtzungen, mir hu 74 Projets de loi vereschit. Mä Rekorder waren och net onbedéngt eist Zil.

Et ass vill an intensiv a gutt an de Kommissionen geschaff ginn an dat wäert am Hierscht nach e bësse méi intensiv ginn. D'Erausfuereung si grouss an et stinn eng ganz Rei vu wicteggen Diskussiounen um Programm.

An deene leschte Méint huet d'Parlament méi Demokratie gewot an nei Initiative lancéiert: Esou ass d'Petitiounsrecht via Internet e wichtige Schrëtt gewiescht. An de Succès ass méi grouss wéi erwaart, wann een dat esou dierf soen. Mir hunn also eis éischt Experienze gemaach an déi sinn duerchweeg positiv. Mä et ass nach net alles perfekt an dofir wäerte mer am Laf vun der Zäit de Bilan zéien an déi noutwendeg Adaptatiounen maachen.

Ech wollt bei dëser Geleeënheet och d'Dignitéit, mat där esou e sensibelen Débat wéi deen iwwert de Mariage pour tous hei an der Chamber gefouert ginn ass, ervirsträichen an op d'Wichtigkeet vun deem rezente Débat iwwert d'Reform vun der Fleegeversécherung hiweisen.

Dir Dammen an Dir Hären, mir sinn an deene leschte Joren duerch déi schlëmmste Kris zënter der Stolkris gaangen an och wann een an der Tëschenzäit erëm méi optimistesche dierf sinn, sinn och an Zukunft weider couragéiert Décisionen ze huelen, fir d'Finanzen an d'Rei ze kréien an domat de sozialen Engagement ofzesécheren. Dat gëllt fir eisen Asaz hei, mä och an Europa.

12. Hommage à M. Luc Frieden

Léif Kolleeginnen a Kolleegen, ech hunn de Moien e Brëif kritt, deen dat offiziell mécht, wat mer zënter leschter Woch woussten. Haut ass déi lescht éffentlech Sëtzung fir eise Kolleeg, de Luc Frieden, deen am Hierscht net méi als Deputéierten op der CSV-Bänk wäert sëtzen. Hien huet eng aner Missioun iwwerholl.

De Luc Frieden - an dat hat e mer eng Kéier gesot -, dee sech a jonke Joren als Student en

Sommaire des séances publiques n°s 32 et 33

32e séance

Ouverture de la séance publique

p. 376

6400 - Projet de loi portant:

- mise en œuvre de certaines dispositions du règlement (UE) n°1214/2011 du Parlement européen et du Conseil du 16 novembre 2011 sur le transport transfrontalier professionnel d'euros en espèces par la route entre États membres dans la zone euro, et

- modification de la loi du 12 novembre 2002 relative aux activités privées de gardiennage et de surveillance

p. 376-378

6629 - Projet de loi modifiant la loi du 12 mai 2009 portant création d'une École de la 2e Chance

p. 378-380

6670 - Projet de loi concernant l'aide financière de l'État pour études supérieures

p. 380-396

33e séance

Ouverture de la séance publique

p. 396

Dépôt d'un projet de loi par M. Dan Kersch, Ministre de la Fonction publique et de la Réforme administrative

p. 396

Dépôt d'une proposition de loi par M. Fernand Kartheiser

p. 397

Discours à l'attention de M. Jean-Claude Juncker à l'occasion de son élection à la présidence de la Commission européenne

p. 397

Communication

p. 397

Ordre du jour

p. 397

6625 - Projet de loi relative à l'immobilisation des actions et parts au porteur et à la tenue du registre des actions nominatives et du registre des actions au porteur et portant modification 1) de la loi modifiée du 10 août 1915 concernant les sociétés commerciales et 2) de la loi modifiée du 5 août 2005 sur les contrats de garantie financière

p. 397-399

6535 - Projet de loi relative au Fonds national de soutien à la production audiovisuelle et modifiant

1) la loi modifiée du 22 juin 1963 fixant le régime des traitements des fonctionnaires de l'État

2) la loi modifiée du 13 décembre 1988 instaurant un régime fiscal temporaire spécial pour les certificats d'investissement audiovisuel

p. 399-403

6703 - Projet de loi modifiant la loi modifiée du 4 avril 1924 portant création de chambres professionnelles à base élective

p. 403-405

6691 - Proposition de modification du Règlement de la Chambre des Députés portant introduction d'un Code de conduite des députés luxembourgeois en matière d'intérêts financiers et de conflits d'intérêts

p. 405-411

Discours de M. le Président

p. 411

Hommage à M. Luc Frieden

p. 411

Täschegeld als „Tageblatt“-Ausdréier verdéngt huet - dat net ganz ofgefierft huet, mä, ech mengen awer, e bëssen -, huet seng exemplaresch politesch Carrière 1994 an der Chamber ugefaangen, bal genee op den Dag vun haut, also virun 20 Joer. No véier Joer Deputéierten an net grad 16 Joer Member vun der Regierung, wou hie virun allem fir de Budget, den Trésor, d'Finanzen, d'Justiz, d'Défense - an ech vergiessen der sécher - zoustänneg war, sicht de Luc Frieden elo en neien Challenge.

Luc, Merci fir déi gutt Zesummenaarbecht an all deene Joren. Merci och fir deng Frëndschaft iwwer all Parteigrenzen eraus.

Mir wënschen Dir an där neier Etapp an dengem Liewen, zesumme mat denger Famill, vill Succès a Freed.

Maach et gutt, an ech sinn zudéifst iwwerzeegt, dass och wann s de zu London oder zu Frankfurt schafft, däin Häerz wäert hei zu Lëtzebuerg sinn. Merci Luc!

(Applaudissements)

ler ech dem Luc d'Wuert ginn, wollt ech um Enn nach gär de Kolleegen aus der Regierung an aus deenen aneren Institutionen, déi am...

(Interruption)

Jo, mä dat ass dës Kéier e bësse méi normal, well d'Chamber sech ëm hir Affäre gekëmmert huet.

...aus deenen aneren Institutionen, déi am legislative Prozess bedeelegt sinn, e grouse Merci soen, an ech hoffen op eng weider gutt Zesummenaarbecht.

lech an alle Matbirger wënschen ech e puer erhuelsam Deeg am Summer, a passt op lech op.

An elo huet de Luc d'Wuert.

► **M. Luc Frieden (CSV).** - Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, et ass schonn e bewegende Moment, dat, wann een no esou laanger Zäit dës Chamber verléisst. A wann ech hei déi gesinn an deenen eenzelne Fraktiounen, déi ronderëm déi 30 Joer sinn, da kann ech mech gutt erënneren, wéi ech 1994 niewent dem deemolegen Alterspräsident hunn dierfe mat d'Sëtzung opmaachen; zënterhier ass ee laange Wee vergaangen.

Ech sinn dankbar dierf, dass ech fënnemol an dës Chamber gewielt gi sinn, fënnemol konnt entweder an der Chamber, mä meeschtens an der Regierung sëtzen a mat der Chamber zesumme vill Aarbecht maachen.

Ech hunn all déi Jore versicht, mä Bescht ze maachen, méi wéi dat Bescht. Dat gëtt ennerschiddlech bewäert, an dat ass och an der Demokratie normal, mä virun allem mécht een

näischt eleng: Als Minister huet een eng féierend Roll a villen Dossieren, mä ouni d'Ennerstëtzung vun de Beamten, de Kolleegen, de Ministeren, den Deputéierten errecht ee ganz weineg.

An dofir wollt ech och soen: Wann ech esou de Film zrëckkucke vun deem, wat mer zesumme gemaach hunn, sief et ganz am Ufank d'Institution vun engem Verfassungsgericht, den Ausbau vun der Finanzplaz iwwert déi 20 Joer, den Ausbau vun der europäescher Polizei- a Justizkooperation, d'Rettung vun zwou grouse Banken a villes aneschteres, dat war ëmmer e kollektiven Effort. Eleng wier dat net méiglech gewiescht an dofir sinn ech frou, dass heibannen esou vill Leit mech all déi Joren ennerstëtzt hunn.

Politik ass Inhalt, mä Politik sinn och virun allem Mënschen. An ech muss soen, dass kouw vläch all déi Joren net ëmmer esou eriwwe, och an deene Momenter, déi emol méi „tough“ waren - an där goufen et och an dësem Haus, och fir mech -, dann huet een ëmmer och gespuert, dass der eng Rei do waren, déi engem awer e léift Wuert gesot hunn. An dofir sinn ech och dankbar fir all déi Frëndschaften, déi iwwert d'Parteigrenzen eraus hei an deem Haus ëmmer bestinn.

Här President, Dir hutt drop higewisen, an dobausse gëtt vläch oft vergiess, dass mer alleguerte Mënsche sinn, déi een Zil hunn: ze kucken, dass dat Land, mat verschiddene Weeër, awer virukënn.

Ech hu fonnt, dass no 20 Joer aktiver Politik ech Loscht hätt, nach eppes aneschteres ze maachen, international Erfahrung och am Ausland ze sammelen. Mä och wann ech elo vill zu London an zu Frankfurt wäert schaffen, da bleiwen ech och do Lëtzeburger an ech wäert och gradesou oft a gradesou gären hei op Lëtzebuerg zrëckkommen.

Merci fir alles! Äddi. Mir gesinn eis erëm!

(Applaudissements)

► **M. le Président.** - Merci dem Luc fir seng lescht Interventioun hei an der Chamber.

Domat ass d'Sëtzung um Enn. Villmools Merci.

(Fin de la séance publique à 18.28 heures)